

نوج

در این شماره می‌خوانید:

- مدل‌های کیهان‌شناسی در تشکیل ساختارهای بزرگ کیهانی
- ساخت ساعت خورشیدی
- جستاری درباره درد
- کلماتی از سنگ
- یادداشتی بر تعدادی از مجموعه شعر نوجوان امروز
- چگونه توانستم اختلالات روخوانی کتاب عضوم را کاهش دهم
- فرا تحلیل قصه‌گویی بر میزان دانش آموزان مقطع ابتدایی
- می‌خواهم با کتاب دوست شوم

در یک برنامه‌ی تلویزیونی دیدم که از ایشان تجلیل کرده بودند. من باینکه وقتم هم کم است، از وقتی تلویزیون را روشن کردم و دیدم که از ایشان [آقای آذر یزدی] دارد تجلیل می‌شود، پای آن برنامه نشستم، صحبت‌های خود ایشان را هم گوش کردم. ایشان در آنجا می‌گفتند که در طول آن سال‌های پیش از انقلاب هیچ‌کس کمترین تشکری، تقدیری از این مرد زحمتکش و خدوم نکرده. آن برنامه را که من دیدم، نکته ای در ذهنم بود و دلم خواست که آن را یک‌وقتی به ایشان بگویم، فکر می‌کردم دیگر امکان ندارد و عملی نیست؛ کجا حالا ما آقای آذر یزدی را زیارت کنیم! حالا تصادفاً امشب ایشان اینجا هستند. آن نکته این است که من خودم را از جهت رسیدگی به فرزندانم، بخشی مدیون این مرد و کتاب این مرد می‌دانم. آن‌وقتی که کتاب ایشان درآمد- اول هم به نظرم دو جلد، سه جلد، تا آن‌وقتی که من اطلاع پیدا کردم، از این کتاب درآمده بود؛ «قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب»- من رفتم توروک کردم. بچه‌های ما داشتند به دوران مُراهقی- یعنی نزدیکی به بلوغ- می‌رسیدند، دوره هم دوره‌ی طاغوت بود و همه‌ی عوامل در جهت گمراه‌سازی ذهن و دل جوان حرکت می‌کرد. من دلم می‌خواست چیزی باشد که جوانهای ما با او هدایت شوند و جاذبه هم داشته باشد. خوب، کتاب خوب که خیلی بود. بنده فهرست پیشنهادی کتاب می‌نوشتم و بین جوانهای دانشجو و دانش‌آموزهای سطوح بالای دبیرستانها پخش می‌شد، اما برای بچه‌های کوچک، دستان خالی بود، تا اینکه کتاب ایشان را من پیدا کردم. نگاه کردم دیدم این از جهات متعددی، از دو سه جهت، همان چیزی است که من دنبالش می‌گردم. به نظرم دو جلد یا سه جلد آن‌وقت چاپ شده بود، خریدم. بعد هم دنبالش گشتم تا اینکه جلد پنجم به نظرم یا ششم- حالا درست نمی‌دانم، یادم نیست- درآمد؛ بتدریج چاپ شد و من رفتم تهیه کردم و برای فرزندانم خریدم. نه فقط فرزندان، بلکه در سطح شعاع ارتباطات فامیلی و دوستانه، هر جا دستم رسید و فرزندی داشتند که مناسب بود با این قضیه، این کتاب ایشان را معرفی کردم. خواستم این حقیقت‌سناسی را من به نوبه‌ی خود کرده باشم. ایشان یک خلئی را در یک برهه‌ی از زمان برای زنجیره‌ی طولانی فرهنگی این کشور پر کردند. این کار، با ارزش است. خداوند از شما- آقای مهدی آذر یزدی!- این خدمت را قبول کند و مآجور باشید. این ستایشهای زبانی و این‌ها، اجر کارهایی که با اخلاص انجام گرفته باشد، نمی‌شود؛ اجر کار مخلصانه را خدا باید بدهد و خدا هم خواهد داد.

بخشی از بیانات مقام معظم رهبری پیرامون مهدی آذر یزدی

در دیدار با نخبگان استان یزد

۱۳۸۶/۱۰/۱۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فصل نامہای فرهنگے، هنری وادبے نوج

صاحب امتیاز: اداره کل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان مازندران

مدیر مسؤل: دکتور حامد فاضلی کبریا

مدیر داخلی: فرشته شهمیرزادی

دبیر تحریریه: میثم متاجی

زیر نظر شورای سردبیری: سهیلا بابایی- نعیمه خنکدار - مژده پاکسرشت

ربابه هاشمی- رضا عابدی- فاطمه احسانی

همکاران این شماره:

افسانه ابری- محمد جواد کشوری- جعفر ولیپور- نسرین نوری

عکس: روابط عمومی

صفحه آرایی و گرافیک: رضا عابدی

نشانی: مازندران، ساری، خیابان رودکی - جنب پارک کوشا سنگ - اداره کل

کانون پرورش کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان مازندران

آدرس ایمیل: mazandaran@kpf.ir

پایگاه اطلاع رسانی:

<https://www.kanoonnews.ir/service/province/mazandaran>

شماره تماس: ۳۳۶۰۸۵۶۶ - ۳۳۶۰۸۵۶۵

فهرست فصل‌نامه‌ی فرهنگی هنری و ادبی نوج

۱	سخن مدیر مسئول
۲	مدل‌های کیهان‌شناسی در تشکیل ساختارهای بزرگ کیهانی
۳	ساخت ساعت خورشیدی
۵	جستاری درباره درد
۷	کلماتی از سنگ
۱۱	یادداشتی بر تعدادی از مجموعه شعر نوجوان امروز
۱۸	چگونه توانستم اختلالات روخوانی کتاب عضوم را کاهش دهم
۲۹	فرا تحلیل قصه‌گویی بر میزان دانش آموزان مقطع ابتدایی
۴۳	می‌خواهم با کتاب دوست شوم
۵۰	اخبار
۵۸	آثار هنری اعضا

دغدغه فرهنگی شهید آیت‌الله رئیسی برای کودکان و نوجوانان ایران

همان‌طور که نسبت به تغذیه و سلامت جسمی کودکان و نوجوانان حساس هستیم، باید نسبت به سلامت فکری و اندیشه آن‌ها نیز با حساسیت ویژه برنامه ریزی کنیم. رئیس‌جمهور، ادبیات کودک و نوجوان را یکی از قالب‌های مهم انتقال مفاهیم عالی دانست و بیان کرد: کیفیت چاپ و نشر آثار هم به اندازه محتوا مهم است تا کتاب‌ها برای کودکان و نوجوانان جاذبه داشته باشد.

«تولید محتوای مناسب و به‌روز برای ارتقای فکری و فرهنگی کودکان و نوجوانان»، «بهره‌گیری از اندیشه و خلاقیت نوجوانان و جوانان در تألیف و نگارش کتاب»، «همکاری وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد و آموزش و پرورش با بخش خصوصی در انتشار کتاب‌های آموزنده برای کودک و نوجوان» و «توزیع مناسب و دسترسی آسان و ارزان مخاطبان و علاقه‌مندان به کتاب در اقصی نقاط کشور» از دیگر تأکیدات شهید آیت‌الله رئیسی در گفت‌وگو با ناشران و فعالان حوزه کتاب بود.

بخشی از سخنان شهید آیت‌الله رئیسی
بازدید از نمایشگاه کتاب تهران ۱۴۰۲

دکتر رضا مراد صحرای

وزیر محترم آموزش و پرورش

در سند برنامه بنیادین یکی از مفاهیم بسیار مهم در بحث آموزش «موقعیت‌های یادگیری» است که عموماً در مدرسه شکل می‌گیرد، اما باید این نکته را در نظر داشت که در بیرون از مدرسه موقعیت‌های بهتری شکل می‌گیرد که غیررسمی است و در آموزش و پرورش این موقعیت‌ها رسمی می‌شود.

در فرهنگ و ادبیات ما آثار و فاکتورهای بسیار غنی وجود دارد، در سند ملی تحول بر جهانی اندیشی و وطن‌دوستی تأکید شده است. باید ادبیات سایر کشورها را بشناسیم، اما نه جلوتر از ادبیات خودمان، در واقع هویت مسئله مهمی است و باید آن را در حوزه ادبیات، فرهنگ و هنر در نظر گرفت.

نسل امروز باید اهل استدلال بار بیاید، کودکان و نوجوانان امروز نباید هر چیزی را راحت بپذیرند، باید به دنبال چیستی و چرایی باشند و استدلال کنند، که این هم مستلزم آموزش از همان دوران کودکی است. علاوه بر این قوه خلاقیت و حل مسئله نیز نکته مهم دیگری است و بچه‌ها باید خلاق باشند.

سن کودکی، سن بسیار مهمی است. چه دولت‌ها و چه مردم سعی می‌کنند در سنین کودکی سرمایه‌گذاری بیشتری کنند و خانواده‌ها نیز هر چه‌قدر در کودکی تلاش کنند، در بزرگسالی فرزندان‌شان شاهد آسایش، آرامش و راحتی بیشتری خواهند بود. نظام جمهوری اسلامی برای تربیت نسل آینده سرمایه‌گذاری کرده است. کودکان و نوجوانانی که امروز در مدارس و در مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان حضور دارند، نوبدبخش آینده خوبی هستند و هر چه این بچه‌ها بهتر فکر کنند نسل فکورتری در آینده خواهیم داشت.

در حاشیه آغاز به کار برنامه‌های تابستانی کانون پرورش فکری سال ۱۴۰۳

دکتر حامد علامتی

مدیرعامل محترم کانون پرورش فکری

اوقات فراغت تنها مخصوص تابستان و تنها برای کودکان و نوجوانان نیست. برای اوقات فراغت باید سبب فرهنگی تعریف کنیم که خانواده، جامعه و رسانه را دربر می‌گیرد. ایام تابستان اوج اوقات فراغت کودک است اما در عین حال نباید از سایر ایام سال هم غافل شد و جامعه و افکار عمومی باید نسبت به این موضوع حساس شوند.

باید سند جامع ملی اوقات فراغت را آماده کنیم و ببینیم برای خانواده‌ها چه الگویی داریم. اساساً فلسفه و تاسیس کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ایجاد توازن و مدل برای سبک زندگی کودکان و نوجوانان برای بهره‌مندی از اوقات فراغت بود. یک فعالیت رسمی در آموزش و پرورش داریم اما یک فعالیت فرهنگی در فضای غیر رسمی داریم که نقش کانون در آن پررنگ است. ما از دیرباز در حوزه تولید کتاب، انیمیشن، اسباب بازی و... فعال بودیم.

امسال ۳ سیاست برای خود تعیین کردیم؛ سیاست اول مخاطب‌محوری است. باید همزمان برای کودک سمپادی، کودک کار، کودکان ساکن در کانون اصلاح و تربیت و... هم برنامه داشته باشیم که البته الان هم برقرار است و کارشناسان ما با آنها در ارتباط هستند.

سیاست دوم، نوجوان محوری است تا تاکیدمان در این بخش بیشتر شود. تولید رمان نوجوان و نقش دادن به نوجوانان در کارهای فرهنگی بسیار اهمیت دارد. سیاست سوم هم مرکز محوری است تا اقدامات تمام مراکز ما تقویت شود.

نشست خبری آقای دکتر علامتی

۱۴۰۳/۳/۸

سخن مدیرمسئول

الهی به امید تو، محضر همه‌ی شما مخاطبان گرامی فصلنامه‌ی نوج عرض سلام و ادب و احترام دارم. خدا را شاکریم که سومین شماره‌ی مجله‌ی فرهنگی، هنری و ادبی نوج منتشر شد. کمافی‌السابق قدردان همه‌ی شما همراهان گرامی هستم چرا که این اتفاق بدون همراهی و مشارکت همکاران گرامی و اعضاء خوب کانون مازندران محقق نمی‌شد.

پرداختن به حوزه‌ی فعالیت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در این شماره نیز پیگیری شده و مطالبی کیفی و متنوع به نشریه ارسال گردید. مطالبی که گاه جنبه‌ی علمی داشته و گاهی نیز بخش‌هایی چون روابط عمومی به وجوه اطلاع رسانی پرداخته‌اند.

امیدوارم در کنار شما بزرگوارانی که این سطور را می‌خوانید شماره‌های آتی نوج نیز منتشر شود و سندی ماندگار از تفکر و هنر همکاران و اعضاء خوب کانون مازندران به یادگار بماند. چرا که یکی از بهترین راه‌های تثبیت و نگهداری آثار این است که به شکل مکتوب درج شوند تا به دست آیندگان نیز برسند.

در پایان عرض می‌کنم که مانند گذشته منتظر آثار شما در بخش‌های گوناگون هستیم. نوج را نشریه‌ی خودتان بدانید چرا که بدون حضور شما هویتی نخواهد داشت و برای اعتلای آن همراه باشید.

امیدوارم چنین گام‌هایی برای پرورش کودکان و نوجوانان ایران زمین موثر واقع شود و به بالندگی بیش از پیش همکاران نیز کمک کند.

حامد فاضلی کبریا

مدیرمسئول فصلنامه فرهنگی و هنری و ادبی نوج

مدل‌های کیهان‌شناسی در تشکیل ساختارهای بزرگ کیهانی

افسانه ابری

مربی نجوم مرکز شماره سه ساری

در تشکیل ساختارهای کهکشانی استفاده کرد و بعد ها در سال ۱۹۹۸، ساندرز این مدل را کامل‌تر کرد. از مشکلاتی که مدل پدیده شناختی موند داشت می‌توان به نقض قانون بقای تکانه خطی در شبیه‌سازی‌های N ذره‌ای، عدم ایفای نقش افت و خیزهای اولیه چگالی کیهانی

در مبحث تشکیل ساختار، ناتوانی توجیه نسبت جرم به درخشندگی در کهکشان‌های بیضوی و خوشه‌های کهکشانی اشاره کرد. اما برای رفع مشکل اول، در سال ۱۹۸۴، بکنشتاین و میلگرام، یک نظریه غیر نسبیتی بر مبنای تئوری لاگرانژی بیان کردند که در نهایت توانستند شتاب گرانشی موندی را از یک پتانسیل گرانشی استخراج کنند. به دلیل تقارن در لاگرانژی پیشنهاد شده نسبت به جابجایی در فضا و زمان و نیز دوران، همه قوانین بقا در این مدل برقرار هستند. همچنین اخیراً مدل موند در برخی از کهکشان‌های بیضوی مورد تأیید قرار گرفته است و توانسته نسبت جرم به درخشندگی را در این نوع کهکشان‌ها با رصدها مطابقت دهد. برای رفع مشکل عدم ایفای نقش افت و خیزهای اولیه چگالی کیهانی در تشکیل ساختار، در سال ۲۰۰۴، ساندرز، مدل TeVeS که نسخه نسبیتی مدل موند می‌باشد را معرفی کرد. برخلاف حالت کلاسیکی که پتانسیل گرانشی نیوتنی به موندی تغییر می‌کند، در این مدل تنها با اضافه کردن یک پتانسیل اسکالر که نقش ماده تاریک را بازی می‌کند، پتانسیل مؤثر بدست می‌آید و در حد میدان‌های ضعیف می‌توان موند را از آن استخراج کرد.

کیهان‌شناسی از جمله علوم پر رمز و راز و سرشار از شگفتی می‌باشد و مبحث تشکیل ساختار از مسائل بسیار زیبا در حوزه کیهان‌شناسی به شمار می‌رود. تشکیل ساختارهای بزرگ به مطالعه و بررسی نحوه شکل‌گیری ساختارهایی با مقیاس‌های جرمی مختلف از جمله خوشه‌های ستاره‌ای کروی، کهکشان‌ها، خوشه‌های کهکشانی و ... می‌پردازد.

یکی از مسائل مهم در اخترفیزیک و کیهان‌شناسی، نحوه تشکیل ساختارهای بزرگ‌مقیاس مثل کهکشان‌ها و خوشه‌های کهکشانی می‌باشد. در این نوع ساختارها، ماده تاریک سرد می‌تواند بعنوان یکی از مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده در نظر گرفته شود (مدل استاندارد CDM) و یا تشکیل ساختار می‌تواند بدون نیاز به ماده تاریک، در رژیم دینامیک نیوتنی تعدیل یافته (Mond: Modified Newtonian Dynamics) مورد بررسی قرار گیرد.

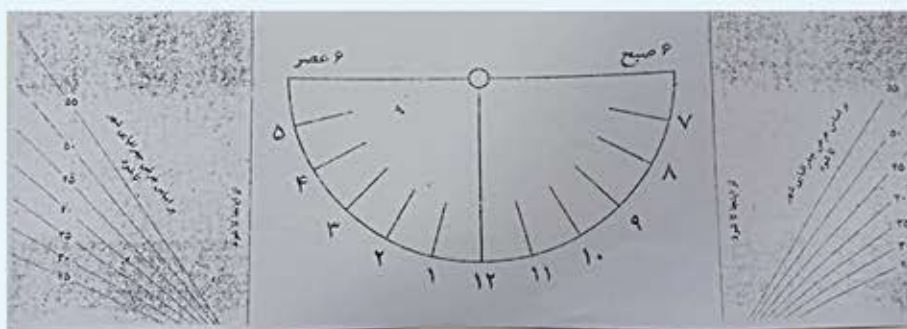
علت استفاده از مدل‌های تعمیم‌یافته، ناهمخوانی شواهد با معادلات مختلف از جمله معادلات نیوتن بود. میلگرام در سال ۱۹۸۳، مدل موند (دینامیک تعدیل یافته نیوتنی) را برای توجیه منحنی چرخش ستارگان در لبه کهکشان‌ها، به عنوان یک مدل پدیده شناختی پیشنهاد داد. در سال ۱۹۸۴، فلتن، اولین بار از این مدل

افسانه ابری
مریخی نجوم مرکز شماره ۳ ساری

ساعت خورشیدی

برای ساخت ساعت خورشیدی نیاز به یک طرح از ساعت داریم.

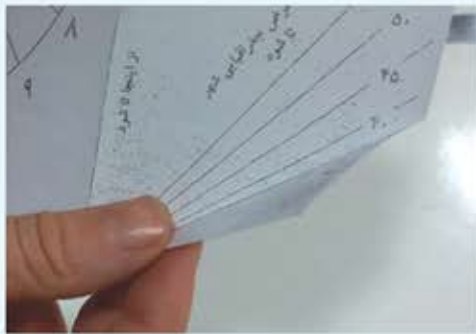
طبق طرحی انتخابی مان، ابتدا کاغذ را از روی دو خط کنار صفحه ساعت به خارج تا می زنیم.

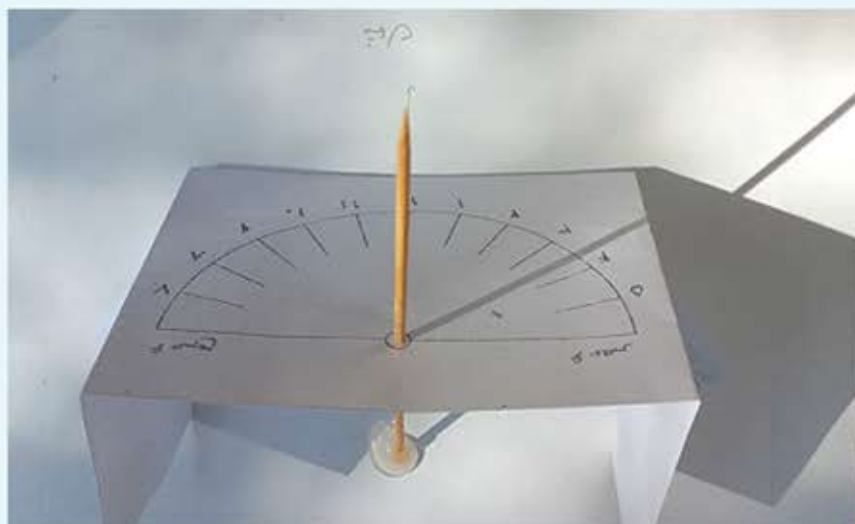
با دانستن عرض جغرافیایی منطقه ای که زندگی می کنیم عدد مربوط به آن را پیدا کرده و روی دو طرف کناری صفحه ساعت علامت زده و تا انتها خط می کشیم.

سپس از خط رسم شده به سمت داخل تا زده و ساعت را به گونه ای روی سطح قرار می دهیم که صفحه پایه عمود بر ساعت شود.

ساعت را در برابر نور خورشید و رو به شمال قرار می دهیم. سایه سیخ چوبی روی شماره های صفحه ساعت، زمان را نشان می دهد.

بریدگی پوست فرق دارد. این جاست که بدن هوشمندانه می‌فهمد قضیه شوخی بردار نیست و اگر قوی‌ترین سیگنال‌های درد را به مغز نفرستد کار تمام است. دستیار تلاش می‌کرد لوله را از شکاف

جستاری

درباره‌ی درد محمد جواد کشوری

مریبی ادبی مرکز شماره سه ساری

پهلویم به جلو هل بدهد. من هم فریاد می‌کشیدم. فریادم همه‌جا می‌پیچید، توی مغز دستیار از همه‌جا بیش‌تر. رهایش کرد. باید می‌رفتیم برای عکس قفسه‌ی سینه که ببیند لوله درست سر جایش قرار گرفته یا نه. روی تخت دراز کشیده بودم. مطمئن بودم جای لوله اشتباه است. انگار کسی دستش را از شکاف پهلویم وارد کرده و ریه‌ام را توی مشتش فشار می‌داد. زمزمه می‌کردم: «اشتباه گذاشته.» مسیر مثل جاده‌های خاکی پر از تپه‌چاله بود و من، که روی تخت دراز کشیده بودم، تک‌تک پستی و بلندی‌ها را حس می‌کردم. عکس را گرفتیم و برگشتیم. جواب را می‌دانستم. لوله را اشتباه گذاشته بود و باید درستش می‌کرد. بلند فحش دادم؛ یک فحش کاملاً مؤدبانه. نه برای نثار کردن به کسی. فقط برای این که کمی خالی شوم از اشتباهی که مثل روز برایم روشن بود و آن‌ها حتماً باید مرا به عذاب می‌انداختند تا دستگاه رادیولوژی اشتباهشان را با جزئیات تصویر کند. رنگ از چهره‌ی دستیار پریده بود. چشم‌هایش به اطراف دودو می‌زد، پا تند کرد و جلوتر از ما دوباره وارد بخش احیای اورژانس شد. دوباره دست راستم را به بالای تخت بستند. دستیار دیگری هم برای تماشا آمده بود. برادر همسرم، همسرم را از اتاق بیرون برد که مجبور نباشد ساعت چهار صبح دوباره بی‌قراری من را ببیند. تا همان جایش هم

مچ دست راستم را با بانداژ پانسمان به میله‌ی بالای تخت بسته بودند. باید لوله‌ای کنار ریه ام کار می‌گذاشتند که هوای نشت کرده از آن را کم‌کم بیرون بکشد؛ یک پهلوی آماده برای شکافتن. همسرم و برادرش، چند لحظه‌ای با چشم‌های نگران نگاه کردند. برای من اما، در ظاهر، همه‌چیز راحت بود. پنج سال قبل از آن سابقه داشتم. یادم بود چه دردی را تحمل کرده بودم. خودم را هم می‌شناختم؛ متخصص سپردن خود به دست سرنوشت. وقتی دوستانم به من می‌گفتند نمی‌توانی خدمت سربازی را لب مرز تحمل کنی، خود را تصور می‌کردم که توی یک اقیانوس طوفانی هستم و اطرافم را نهنگ‌های قاتل، کوسه‌ها و اختاپوس‌های غول‌پیکر پر کرده‌اند، آب شور اقیانوس را به ریه‌هایم می‌کشم، دست‌هایم را باز می‌کنم و به آن‌ها اجازه می‌دهم هر کدام زودتر به من رسید تکه‌تکه‌ام کند. همین لحظه‌های قبل از درد است که چیزی در قلب و رگ‌هایم می‌جوشد و پنجه‌های پایم را، که یخ زده‌اند، گرم می‌کند. با آن مچ بسته به تخت گویی به صلیب کشیده شده و با لبخندی پیامبرگونه خود را به نیزه‌ی مقدس دستیار ناشی سپرده بودم و احساس می‌کردم قوی‌ترین و کامل‌ترین موجود جهان هستم. درد اندام داخلی داستانش با سوختگی و

خیلی اذیت شده بود.

دوباره آغوشم را به روی کوسه‌ها و نهنگ‌های قاتل باز کردم. خبری از لبخند نبود. از دستشان خشمگین بودم. کارشان را درست انجام نداده بودند. با این که فاصله‌ی دنده‌های من از روی پوست هم دیده می‌شود اما کار برای دستیار سخت‌تر از این حرف‌ها بود. انگشتش را توی شکاف پهلویم برد تا مسیر لوله را پیدا کند. بدن من وسیله‌ی آموزش بود. دستیار دوم هم با دست‌های توی جیبش فقط نگاه می‌کرد. یادم نیست، شاید آدامسی هم می‌جوید. پسر جوانی بود که هیچ دخالتی نمی‌کرد. وقت درد بود. لوله آماده‌ی ورود به پهلویم بود. فریادهایم این بار بلندتر هم بود.

چه شد که انسان اولیه اولین بار در واکنش به درد فریاد کشید؟ کمک خواستن؟ ترساندن مهاجم؟ خالی کردن نفس برای تحمل درد یا پرت کردن ناخودآگاه حواس به یک کار دیگر؟ دستیار مشغول بود و واضح بود هیچ تصویری از محل لوله کنار ریه‌ام ندارد فقط می‌دانست باید دعا کند. دست چپم را بالا بردم به این امید که پسر جوان درک کند و دستم را بگیرد. همان لحظه اما واقعاً برایم مهم نبود. همین که دستم را بالا برده بودم کافی بود. دست راستم را هم که بسته بودند. موقعیتم به اندازه‌ی کافی رقت‌انگیز بود که دستیار جوان دلش بسوزد و التفاتی کند. دست‌هایش هنوز توی جیبش بود. برادر همسرم به اتاق برگشته بود. تقلای دست چپم را که دید به پسر جوان گفت: «می‌شه دستش رو بگیري؟»

دردها ادامه داشت. هر بار شدیدتر از قبل. دستیار، من و هیچ‌کس دیگر طاقت نداشتیم باز هم کار اشتباه از آب دربیاید. اما چیزی ناگهان تغییر کرد؛ یک تغییر بزرگ. من از آن درد شدید در قفسه‌ی سینه‌ام لذت می‌بردم و این لذت را زمانی حس کردم که گویا بدنم تسلیم فشارهای

توی قفسه‌ی سینه‌ام شده بود. بدنم تصمیم گرفت سناریو را تغییر دهد. دیگر از این از دردها نجات پیدا کنم ناامید شده بود. پس تغییرش داد: «از دریده شدن توسط کوسه‌ها لذت ببر! با لحظه‌های پایان زندگی‌ات خوش باش. همه‌چیز عالی ست. همه‌چیز خوب است.»

لوله را به پوستم بخیه زد. اما من هنوز در شوک بودم. رفتیم برای عکس و من بهت زده از شرایطی که از سر گذرانده بودم ناله‌های ضعیفی از انتهای حنجره‌ام خارج می‌کردم.

بدن قراردادهای خاص خودش را دارد. ذهن درد را ناخوش آیند تعبیر می‌کند. اما باهوش تر از آن است که فکرش را بکنیم. گاهی قوانین را تغییر می‌دهد. به روش خود مراقب است که تا جای ممکن خودش را حفظ کند و برای این کار می‌جنگد. با هوشی که فراتر از اختیار ماست. زمان‌هایی به داد می‌رسد که احساس کند کودن‌تر از آن هستیم که مراقب اوضاع باشیم.

لوله دقیقاً آن‌جایی که باید قرار نگرفته بود اما گویا دستیار از استادش نمره‌ی قبولی گرفت و کار به مرتبه‌ی سوم نکشید. همسرم با او صحبت کرد. می‌خواست از درست انجام شدن کار مطمئن شود. تصویر لوله را توی بدنم نشان داد. همسرم برگشت پیش من و من دیدم که دستیار اشک می‌ریخت. او هم درد را تجربه کرده بود و حتماً می‌دانست من چه رنجی را تحمل کرده‌ام. اما قطعاً از آن لحظه‌های لذت از درد چیزی نمی‌دانست. ساعت حدود پنج بود و توان همه تمام شده بود. به بخش منتقل شدم.

إلى آخر الأعناق
وحوشٌ تطلع من التوراه
تنهشُ سنواتهم المقبله
أطفال غزه -

...

هؤلاء الأطفال الذين لم يكبروا
كما يكتمل بدرٌ أو تعادل ظهيره
أو يرمش مغيب
وعندما لن يكبروا تخلت أيامهم
عن أيديهم أمامهم
هؤلاء الأطفال الذين لن يكبروا
ضاق الفضاء بكواكبهم المكسوره
بجذوعهم الطرية
بأصواتهم البطيئة
وحوشٌ تطلع من التوراه

قطعت الفضاء الذي يتسع
لأجسامهم

قَصَّت الضوء الذي يفتح عيونهم
فَضَّت سنواتهم القادمة ولا قدوم
كأن تُرمى أسمال فارغه
أطبقت قبضات سائبة على أفواههم
قبل أن تصير الصرخه شيئا يشبه الصدى
أو تمتمة من صلاة أو من تحية
هؤلاء الأطفال الذين لم يعرفوا أنهم
لم يكبروا أو كبروا أو سيكبرون
وكانهم لم يولدوا أو لم يطرقوا بطون
أمهاتهم، أو يخبوا، أو يتعثروا،
أو يمسكوا دمية أو ورقة أو صدراً
كانهم لم يولدوا

وماتوا

أو كأنهم ولدوا لحظه كثيرة
لتكون لحظاتهم أكثر
لتكون لحظاتهم القليلة أعماراً
خاطفه ولا نهارات: أعماراً

کلماتی از سنگ

مترجم: مزده پاک سرشت

کارشناس ارزیابی عملکرد استان مازندران

تقدیم شده به کودکان غزه
شعر: پل شاول (شاعر لبنانی)

هؤلاء الذين يموتون خلف أعمارهم

قصيده: بول شاول (مهداة إلى أطفال غزه)

هؤلاء الذين يكبرون خلف موتهم
ولا سنوات تُحصى
ولا أسماء
ولا لحظات تُروى
لإرث أو لمقام /
عدوى الورد ولا أجسامهم
عدوى العطر عليهم
ولا نسمة حولهم
ولا لون لعيونهم الأخيرة
هؤلاء الذين يموتون خلف أمواتهم
. أطفال غزه

هؤلاء الأطفال الذين يموتون خلف أعمارهم
ولا أثر سوى من أطلال أجساد
أو انقاص غيوب أو حرائق من أول الليل

تقفز فجأة من العدم إلى البياض الأخير.

...
ذلك أن الوحوش الطالعة من التوراة إلى كل هاوية
كأن قفزت من ولادة إلى معدن بلا طفولة ولا تغضن
ولا شباب، قفزت من الأرحام إلى القتل (فيا لضيق
الزمن والمساحة

ذلك أن الوحوش الساقطة من الكتب الألفية،
كائنات الكلام الحجري، والنفوس الحجرية،
والأحجام الحجرية،
يطأون أرضاً ليست أرضهم
يتنفسون هواء ليس هواءهم
يشربون مياهاً ليست مياهمهم
يسكنون منازل ليست منازلهم.

...
وحوش الأمس،
وحوش اليوم،
وحوش الغد:

كيف يبقى الوحش وحشاً من كل أمس إلى كل
يوم إلى كل غد، ولا مرآة أو نافذة، أو دمعة:
صلصال الوحوش أفسى: معانهم أفسى،

يحرقون هشيمهم فوق الينابيع
يشعلون يباسهم فوق الوجوه
يقتاتون الموتى الأحياء والأحياء الموتى، يشربون
الدم قراحاً ولا غصص ولا ارتواء
الوحوش الطالعة من الهاوية الألفية
جفوا قبل ولادتهم جفت أقدامهم قبل دبيبها
جفت أصواتهم على نحاس حناجرهم.

...
الأطفال الذين يموتون وراء تذكاراتهم الصغيرة،
خلف صرخاتهم المعدودة
خلف صمتهم الواسع
أطفال غزّة

...

آنان که پس پشت عمرشان می‌میرند.
اینان که در پس پشت عمرشان می‌بالند
نه سالشان در شمار می‌آید
نه نامی دارند.
و نه لحظه‌هایشان بازگو می‌شود
برای ارث یا مقامی
اینان که پس پشت عمرشان می‌میرند
کودکان غزه‌اند.

*

این کودکانی که پس پشت عمرشان
می‌میرند
و جز ویرانه جسدشان
و تلی از ناپدیدها و آتش سوزی‌ها
ردی از آنان نیست
و از آغاز شب تا گردنه‌های روز
و دد منشانی از تورات بیرون می‌زنند
و روزگار آیندشان را صدپاره می‌کنند
اینان کودکان غزه‌اند.

*

این کودکانی که نبالیدند
به شیوه ماه که بدر می‌شود
یا نیمروز که قامت می‌افرازد
یا غروبی که چشمک می‌زند
اینان که هرگز نبالیدند
و روزهایشان
پیش رویشان نابود شدند
این کودکانی که هرگز نبالیدند
و آسمان
از ستاره‌های شکسته‌شان
تن نحیفشان
و صدای آهسته‌شان پر شده است
کودکان غزه‌اند.

*

ددمنشانی از تورات بیرون می‌زنند
فضایی را

موجوداتی با کلماتی از سنگ
 جان‌هایی از سنگ
 و تن‌هایی از سنگند
 آنان به زمینی یورش می‌برند
 که زمینشان نیست
 از هوایی نفس می‌کشند که هوایشان نیست
 از آبی می‌نوشند
 که آبشان نیست
 و در خانه‌هایی جا گیر می‌شوند که خانه‌شان
 نیست.

*

دَدمنشان امروز

دَدمنشان دیروز

دَدمنشان فردا

*

دَدمنشان چگونه می‌توانند

هر دیروز، هر امروز، هر فردا

دَدمنش بمانند

بی آینه و بی روزن

بی هیچ قطره اشک

گِل دَدمنش‌ها سفت است

سرشتشان سفت‌تر

*

آنان

پوشالشان را بر چشمه‌ها آتش می‌زنند.

قحطسالی خود را

بر چهره‌ها می‌افروزند

و از گوشت مردگان زنده

و زندگان مرده می‌خورند

و از خون خالص می‌نوشند

بی آن که گلوگیر یا سیر شوند

دَدمنشان بیرون جست

از جهنم دره‌های هزار ساله

پیش از تولد خشکشان زده است

پاهایشان پیش از راه افتادن

که تن کودکان را در آغوش گرفته است در هم
 می‌شکنند

نوری را که چشم کودکان را روشن می‌کند

می‌پوشانند

و سالیانی را که پیش می‌آمدند

به شیوه کهنه لباسی از هم می‌درند

آنان مشت پلید خود را

بر دهان کودکان می‌کوبند

تا از صدایشان

نجوای نیایشی، پژواکی یا زمزمه‌ی سلامی بر

نیاید

این کودکان خبر نشدند

که بزرگ شده‌اند یا نشده‌اند یا خواهند شد

از مادر زاده نشده‌اند

چهار دست و پا نرفته‌اند و نیوفتاده‌اند

عروسکی دست نگرفته‌اند

یا کاغذی

یا سینه‌ای شیرشان دهد

انگار از مادر به دنیا نیامده‌اند

و مرده‌اند

یا انگار در لحظه‌ای زاده شده‌اند

اما لحظاتی‌شان انبوه شده و

لحظه‌ها به سالیانی دراز تبدیل شده‌اند

عمرهایی شتابزده و بی‌روشنایی روز

عمرهایی که از عدم

به سپیده واپسین پریده‌اند

*

دَدمنشانی که از تورات

به هر کوی و برزنی بیرون زده‌اند

انگار کودکی، نوجوانی و جوانی نداشته‌اند

آنان از لحظه زادن به کشتار رسیده‌اند

و این چه روزگار و گستره تنگی است.

*

این دَدمنشان فرو افتاده

از کتابهای هزاران ساله

خشک شده است
و صدایشان بر مس حنجره‌هایشان
خشکیده است.

✽

این کودکانی
که پس پشت یادگاری‌های کوچکشان
پشت فریادهای نارسایشان
و پشت سکوت گسترده‌شان می‌میرند
کودکان غزه‌اند.

✽

فصل‌هایی از یک منظومه

یادداشتی بر تعدادی از آثار مجموعه‌ی شعر نوجوان امروز

هشت کتاب

محمد بنیامین چمنی

عضو ارشد مرکز فرهنگی هنری شماره سه ساری

تابستان سال ۱۴۰۲ به عنوان آخرین سال پیش از کنکورم تصمیم به شرکت در کارگاه ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مرکز شماره ۳ ساری گرفتم. مربی ادبی کانون مجموعه‌ای تازه چاپ شده از شعرهای نوجوان به من معرفی کرد. تصمیم گرفتم برای هر کدام یادداشتی بنویسم. نام این هشت به شرح زیر است:

«جنگل» سروده‌ی معصومه آزاد، «من باغ می‌پوشم» سروده‌ی سعیده موسوی زاده، «دوچرخه فکر می‌کند به ما دو تا» سروده‌ی عباسعلی سپاهی یونسی، «تام این پرنده چیست» سروده‌ی اکرم السادات هاشمی پور، «چرا بی‌خدا حافظی رفته‌ای» سروده‌ی مریم زندگی، «سینه‌ام پر از دویدن گوزن‌هاست» سروده‌ی مهدی مردانی، «قاب عکس آفتاب» سروده‌ی وحید کیانی و «به تو می‌توانم بگویم» سروده‌ی فاطمه سالاروند.

«جنگل» سروده‌ی معصومه آزاد

تصویرسازی کلی اشعار خوب و قابل درک بود، تصاویر ساده و آمیزه‌ای زیبا از طبیعت و دنیای شهری بود که مانع تکرار در اشعار می‌شد. همچنین وزن و موسیقی خوبی در تمام اشعار جریان دارد که جذاب است. مفاهیم اشاره شده در برخی اشعار به خوبی قابل درک است و باعث ایجاد حس همذات‌پنداری در مخاطب نوجوان می‌شود. برای نمونه:

«پای من که لیز خورد

چشم‌های من به زیر سقف آسمان خزید

واقعاً عجیب بود

چون که دانه‌های برف

جز به سمت من نمی‌دوید»

...که در وصف نوجوان است که خود را مرکز جهان می‌پندارد.

واقعاً عجیب بود

چون که دانه‌های برف

جز به سمت من نمی‌دوید»

...که در وصف نوجوان است که خود را مرکز جهان می‌پندارد.

در برخی قطعه‌ها مفاهیم اجتماعی و همگانی عصر امروز موضوع شعر است:

«قاب خالی بود
ماه‌ها روبه‌رویش می‌نشستم
تا علف‌ها سبز شد
تا درختان برگ دادند
باز برایت رؤیایی بافتم
با گره‌هایی که می‌انداختم
فرش زیبایی برایت بافتم.»

«هرچه گفته‌ای

هرچه خوانده‌ای

گوش کرده‌ام

ولی درس‌های تو

بین قار و قور معده‌ی گرسنه‌ام

نان شنیده میشود.»

«من باغ می‌پوشم» سروده‌ی سعیده موسوی‌زاده در این مجموعه استعاره‌ها و کنایه‌های متعددی دیده می‌شود که تکراری نیستند، در عین حال انسجام خود را از دست نداده‌اند و تصویر کلی شعر آسیب ندیده است.

در اشعار اولیه‌ی مجموعه ناگهان موسیقی شعرها تغییر می‌کند و مخاطب سردرگم می‌شود. برای نمونه:

آمیختگی تصاویر درحالی که دو موقعیت مختلف هستند چشم‌گیر است:

«باصدای قورباغه یا کلاغ

با صدای دوره گرد پیر

یا «کمک کنید» یک فقیر

قصه‌ای گفته‌ای برای من

هرکه را که ندیده‌ام

با کتاب‌ها شناختم»

«مادرم آلبوم را

ورق زد

عکس‌های قدیمی

داستان‌های جذاب و کوتاه

رد شد از پیش چشمش

قدر یک آه»

در بعضی قطعه‌ها به دلیل اشاره نشدن حتی کوتاه به معنای پشت پرده‌ی شعر درک آن دشوار می‌شود:

در بعضی از شعرها برخی سطرها می‌توانستند جابه‌جا شوند یا آن‌قدر کوتاه نباشند که مخاطب سردرگم یا به روان‌خوانی آن‌ها آسیب وارد شود:

«باد با شاخه گلی می‌رقصید

برگ‌ها دست زدند

ابر از خواب پرید

چتر یادت نرود.»

البته در برخی شعرها با آوردن نام مرتبط با

موضوع کمی تصاویر را واضح‌تر کرده است.

در برخی قطعه‌های دیگر نیز ارتباط تصاویر

قطع شده‌اند که موجب سردرگمی مخاطب

است:

«ابر رفت

آسمان باز شد

باز رسیدیم به

پایان فیلم.»

پنهان و تصاویر همراه با تنوع تصاویر در شعرها مجموعه را خواندنی کرده‌ست. در برخی شعرهای اولیه‌ی مجموعه برخی کلمات قدیمی و برخی کلمات بسیار مدرن هستند که تناقض ایجاد می‌کند:

«کاشکی به صبح می‌رسید
این شب پر از سکوت و خواب
ما سه تا دوباره جمع می‌شدیم
زیر بارش زلال آفتاب»
واژه‌ی «کاشکی» فضا را صمیمی و عامیانه کرده
اما کلمه‌ی «زلال» این فضا را به هم می‌زند.
همچنین در برخی آثار اولیه‌ی مجموعه کمی
تشخیص موسیقی شعر دشوار است که شاید
مخاطب را بیشتر از تصویرسازی شعر درگیر
شکل خواندن آن کند:

«ولی هزار حیف
بشر شدیم
فکر و ذکرمان فقط خود است
برای بال‌ها
برای کوه‌ها و درخت‌ها
شر شدیم»

هرچند در آثار بعدی نه تنها این ایراد رفع شده بلکه موسیقی خوب و روان شعر باعث جذابیت خواندن برای مخاطب می‌شود:

«مثل یک لاکپشت تنه‌ایم
در اتاقی که شهر دلتنگی‌ست
روبه‌رویم پنجره‌ست
شیشه‌هایش برایم سنگی‌ست ...»

البته مشکل موسیقی در اشعار بعدی تا حدودی رفع می‌شود اما مشکل جابه‌جایی باقی می‌ماند:

«چند تار موی او
با شنیدن صدای من
مثل آن قدیم‌ها
سیاه می‌شود.»

ابتدا مخاطب به تار مو فکر می‌کند. سپس صدای فرد در گذشته و بعد به سیاهی برمی‌گردد که زیاد دلچسب نمی‌باشد. در برخی قطعه‌ها هم جابه‌جایی فعل‌ها می‌توانست به کمک شعر بیاید:
«دو پرچمی که ایستاده در مسیر باد سربلند و با شکوه روی قله‌ی بلند کوه»
که می‌شد نوشته شود:

«پرچمی در مسیر باد
سربلند و باشکوه
روی قله‌ی بلند کوه
ایستاده‌ست.»
که به موسیقی باقی شعر هم می‌آمد.

واقعاً عجیب بود
چون که دانه‌های برف
جز به سمت من نمی‌دوید»
... که در وصف نوجوان است که خود را مرکز جهان می‌پندارد.

«دوچرخه فکر می‌کند به ما دو تا» اثر عباسعلی سپاهی یونسی

کل مجموعه تناسب میان موضوع و تصویر را رعایت کرده است. همچنین ارتباط مفهوم

نام این پرنده چیست

اثر اکرم السادات هاشمی پور

این مجموعه تصاویر ملموس بسیاری داشت و شاعر از چیزهای ساده مفاهیم مهمی را می‌رساند:

به صورت کلی ادبیات اشعار این مجموعه ادبیاتی نزدیک به گفتار امروزی است و کلمات دور از ذهن ندارد. این مناسب نوجوانان خواننده می‌باشد. اما در برخی قطعه‌ها کوتاهی سطر باعث سردرگمی و بریده شدن مضمون شده‌اند:

«آیا برای ابر
یک جانشستش
مانند یک درخت
یک کار ساده است؟
وقتی که غصه داشت
گریه نکردنش
مانند سنگ سخت
یک کار ساده‌ست؟
من هم شبیه ابر
من هم شبیه ابر»

«زنگ ناگهانی
گوشی پدر»

تصویر سازی نویسنده‌ی اشعار قابل تحسین می‌باشد و گنگی در هنگام خوانش ایجاد نمی‌کند.

یا در شعر زیر که به سادگی و بسیار روان گنگی عشق را توضیح می‌دهد:

مفاهیم اشعار مربوط به زندگی معمولی هستند و از این جهت زبان و فضای نوشته با پیام همخوانی بسیار دارد. موضوعی که شاید کمی مخاطب را آزار می‌دهد کوتاهی بیش از حد تمام قطعه‌ها بود.

«سه‌شنبه‌ها
نه مثل شنبه دلخورم
نه مثل جمعه سرخوشم
دچار صدهزار حس نهفته‌ام
اگر غلط
اگر درست
هوای این سه‌شنبه‌ها
شبیه حس من به توست.»

فضای اشعار مناسب بود و جا برای صحبت بیشتر باز؛ اما مخاطب مشتاق خواندن ناگهان به در بسته می‌خورد:

«برای تو

سخت می‌شود

برای من چه سخت‌تر

که شال گردن تو

روی شانه‌ی من است

و برف

شانه‌های تو را سپید کرده است»

اما در برخی قسمت‌های مجموعه ترتیب تصویرهای موجود در شعر گیج‌کننده می‌شود:

«یک حوض و ماهی
یک باغچه ریحان و شاهی
یک توپ آبی
با یک دوچرخه در حیاطش
این است کل خاطراتش»

«چرا بی‌خدا حافظی رفته‌ای»

سروده‌ی مریم زندی

در برخی اشعار اولیه‌ی مجموعه زبان شعر به سوی قدیمی شدن رفته است:

«تو را خورشید می‌رقصد

تورا مهتاب می‌خواند.»

هرچند که در اشعار بعدی زبان روان همراه با موضوعات روز نوجوان موجب لذت‌بخش شدن خواندن شعرها شد:

«مانند یک بر که بدون ماه

تکلیف من بی عشق روشن نیست

این روزها

دیگر تنم اندازه‌ی من نیست

در سینه‌ام این ماهی دلتنگ

به تنگ می‌کوبد سرش را باز

تنهایی‌ام در چار دیواری خانه جا نخواهد شد

از دور می‌آید صدای رود

با این نشستن‌ها کسی دریا نخواهد شد.»

از طرفی برخی پارادوکس‌ها در زبان شعر یا تصاویر مخاطب را بسیار جذب می‌کند:

«سر به زیرم، اگرچه میدانم

دل من تا همیشه سر به هواست»

یا

«کوه گفت: چاره ماندن است

در سکوت عمر را به انتها رساندن است

جاده گفت: من به فکر رفتنم

تا شروع سفر شود تنم

شال جاده به دور کوه بسته شد و...»

«**قاب عکس آفتاب**»

سروده‌ی وحید کیانی

در دید کلی مجموعه موسیقی خوبی در شعرها احساس می‌شود اما گاهی در بند موسیقی خوب

اگر توپ آبی در کنار حوض و ماهی قرار می‌گرفت و باغچه در کنار حیاط و دوچرخه بهتر بود.

گاهی هرچند خلاقیت شاعر در بیان ادبی چیزهای روزمره قابل تحسین است اما برخی موضوعها یا تصاویر بیش از حد ساده و گویی شعر کودک هستند و نه شعر نوجوان:

«سال خستگی سرش نمی‌شود

توی کارخانه‌اش نشسته است

«روز» و «شب» درست می‌کند

بعد هم برایمان

بسته‌های «ماه» را

پست می‌کند.»

«**سینه‌ام پر از دویدن گوزن‌هاست**»

سروده‌ی مهدی مردانی

این مجموعه تشبیه‌های بسیار خوبی دارد که با هم ارتباط معنایی نیز دارند و تصویرسازی را برای مخاطبان آسان می‌کنند:

«تو یک رازی

شبیه بوی خوب خاک

که برلب‌های باران است

شبیه حجمی از پرواز

که در یک پيله پنهان است»

یا

«امروز هم

من خنده‌ی خورشید را دیدم

نبض زمین را زیر پایم باز فهمیدم

در خواب گلدان

ردپای ابر پیدا بود

دیدم که پلک خاک مرطوب است.»

«به تو می توانم بگویم» سروده‌ی فاطمه سالاروند

در بعضی جاها تصاویر از هم دورند و دقیق رابطه‌ی میان آنها مشخص نمی‌باشد. مثلاً:

«اشیاء خانه حرف‌ها دارند
گلدان و ساعت
پرده و آینه
میز و صندلی‌ها...»

استفاده از مثال طبیعت در بعضی اشعار موجب تصویرسازی راحت و انتقال معنا شده و در عین حال زبان و موسیقی اثر هم به سوی کودکانه بودن نرفته است:

«حرف آفتاب چیست؟ زنده باش و زندگی ببخش
گرم باش و مهربان
حرف آب چیست؟
کینه از کسی به دل نگیر
بگذر و عبور کن
برو... نمان...»

البته در بعضی قطعه‌ها به دلیل در بند قافیه بودن کمی کلمات در مقابل هم قرار گرفته‌اند و مانند برآمدگی بر سطح روان شعر شدند:

«... گوش کن ببین
این کلاس درس
فوق العاده‌ست»

که واژه فوق العاده به باقی شعر نمی‌خورد. در بعضی اشعار شاید به دلیل خواسته‌ی شاعر در استفاده از تضاد میان واژه‌ها، کلمات شعر کاملاً جدا شدند و در نثر شعر دو راه کاملاً موازی را طی می‌کنند و

آبودن باعث آسیب به ساختار اشعار و در نتیجه باعث سخت شدن فهم معنای آن می‌شد:

«من
با همین بال‌های کاغذی
با همین بهانه‌های خوب
بارها پر کشیده‌ام
بارها
از فراز جنگل شمال تا سواحل جنوب.»
همچنین در بعضی قطعه‌ها شعر انگار دو تکه شده بود:

«می‌نویسم از درخت‌ها
دفترم جوانه می‌زند
باد می‌وزد بهار می‌شود
پنجره برای دیدنت
بی قرار می‌شود.»

به صورت کلی اگر دو تکه بودن حالت غالبی نداشته باشد در بیش‌تر شعرها تصویرها و معناها هرچند مرتبط‌اند اما با حالتی چکشی بیان می‌شوند. یعنی تصویر بدون آن که کمی بال و پر بگیرد بیان می‌شود:

«باد زنگ خانه‌ی درخت را زد و فرار کرد
برگ‌های سبز رنگشان پرید.»
و بعضی کلمات هم با تصاویر ساده دوگانگی ایجاد می‌کنند:

«در نهیب باد
او مرا به عشق برد
او مرا به عشق داد.»
به صورت کلی خلاقیت‌ها و آشنایی‌زدایی‌های اشعار قابل تحسین است اما دوگانگی در مجموعه بیش از حد انتظار است.

در بعضی اشعار تصویرسازی خوب است، کلمات هم مناسباند اما معنایی در لایه‌های پنهان شکل نمی‌گیرد یا دست‌کم مشخص نیست:

«حیرت‌انگیز است

قرمز و نارنجی و زرد و بنفش و قهوه‌ای با هم
شاهکار دست پاییز است.»

زبان ساده و روان برای مفاهیم ساده و امروزی
نوجوان در برخی شعرها لذت‌بخش و چشم‌گیر
است:

«تو هرچه بیوشی قشنگی

اگر رنگ سال و اگر مد نباشد

چه کهنه چه نو

همین طور ساده

همین قدر معمولی و بی افاده

درخت عزیز منی تو!»

هرچند سطر آخر، از لحاظ زبانی، از حالت شعر
بودن خارج است.

چون مفاهیم آنها باید در کنار هم باشند تا
معنی بدهند در نهایت معنا منتقل نمی‌شود:

«برج یا کپر؟

چادری میان دشت

با آپارتمان کوچکی در ازدحام شهر

خشت و کاهگل

سنگ یا حصیر و چوب...»

در نمونه‌ی بالا کلمات نو و کلاسیک در موازات
هم در شعر هستند.

در نمونه‌های دیگر یک یا دو کلمه کاملاً از زبان
امروز جداست و از لحاظ معنایی مخاطب نوجوان
را که دایره واژگان بسیار وسیعی ندارد سردرگم
می‌کند. مثلاً واژه‌ی «تغار» در این قطعه:

«شیشه‌های ترشی و رب و مربا چیده پیش هم

برگه‌ی انجیر

شیره‌ی انگور

کشمش و گردو

سفره‌ی نان و تغار ماست و...»

اقدام پژوهی

نسرین نوری
مربی مسئول مرکز پل سفید

چگونه توانستم اختلالات روخوانی کتاب
عضوم را کاهش دهم؟

تعریف واژه ها (گلنار):
تغییر نام عضو
به منظور ایجاد فضای مساعد در اقدام پژوهی

چکیده:

هدف از اجرای اقدام پژوهی حاضر کمک به عضو کودک مدنظر و کودکان مشابه ایشان برای سواد خواندن و روخوانی بهتر و نداشتن مشکل در مدرسه و بین هم سن و سالان خود می باشد.

کودک سال سوم ابتدایی که با مراجعه به کانون و امانت کتاب متوجه شدم که ایشان اصلا کتابها را نمی خواند و علاقه ای به مطالعه ندارد. شاید یکی از دلایل آن این است که با روخوانی کتاب در مدرسه بسیار مشکل دارد. و مورد تمسخر همکلاسی هایش قرار می گیرد.

با مشورت مربیان مرکز از شیوه های تشویق و همکاری گروهی در روخوانی کتاب به عنوان راهکار استفاده شد.

نتایج بدست آمده حاصل از مشاهدات و مصاحبه ها نشان داد اگر مربی با تشویق کردن عضوبه مطالعه و بالا بردن عزت نفس به روش غیر مستقیم کودک را هدایت کند می تواند در علاقمند کردن اعضا به اجرا فعالیت روخوانی و مطالعه بیشتر موثر باشد (بچه ها فقط کمی توجه می خواهند).

کلید واژه:

روخوانی-کتاب-عضو کودک-مطالعه

مقدمه

از مسایل مهمی که در فعالیت های کانون با آن مواجه هستیم رویارویی با اعضای است که کتاب را دوست دارند به امانت می گیرند اما مطالعه نمی کنند. این مشکل از زمانی پیش آمد که کرونا شیوع پیدا کرد. اعضا نه تنها به مرکز نمی آمدند به مدرسه هم نمی رفتند و ارتباط آنها با فضای مجازی بیشتر شد.

بعد از سپری کردن این دوره و حضور مجدد اعضا در مرکز متوجه ضعف آنها در روخوانی شدم.

پس از شناسایی این مشکل و با توجه به ادامه این ضعف که باعث افت تحصیلی و تضعیف بیشتر اعتماد به نفس اعضا بر آن شدم که موضوع را با همکاران مرکز در میان بگذارم تا بتوانیم راه چاره ای برای آن پیدا کنیم.

اعضاییکه برای روخوانی کتاب و مطالعه بسیار بی انگیزه شده و هیچ اهمیتی به موضوع نمی دهند حتی برخی از آنها هیچ اهمیتی به رفتن به مدرسه نمی دهند.

از سوی دیگر فضای مجازی و سهولت دسترسی مطالب و سطحی بودن آن، آنها را از دنیای کتاب دور کرده.

دلایل احتمالی بروز مشکل:

در وهله اول این احتمال می رفت که او دیر آموز است و یا شاید در ایام کرونا مثل بعضی از دانش آموزان خوب با حروف الفبا آشنا نشده باشد. اما در مراحل بعدی به ذهنم رسید که احتمال دارد کم رو و خجالتی باشد همه اینها ناشی از اعتماد به نفس اندک اوست. و شاید هنگام روخوانی دچار استرس و اضطراب می شود. و یا هیچ انگیزه ای برای یادگیری ندارد. شاید هم والدینش از سطح تحصیلات پایینی برخوردار بوده و نسبت به او بی توجهی داشته.

چه بسا مشکل خانوادگی دیگری ای داشته که من اطلاع ندارم.

در نهایت به این فکر کردم اصلا شاید از نظر شنوایی و یا بینایی مشکل داشته باشد. ندانسته های من در مورد او بسیار بود باید یک برنامه ریزی دقیق داشته باشم تا به تمام سوالات و ندانسته هایم به جواب برسم. یا سرنخی که بتواند مرا قانع کند و پیگیر این ماجرا شوم.

روش های احتمالی:

۱. گفتگو با مادر عضو جهت همکاری در راستای حل مشکل با مادر در خصوص مشکل عضو سوالاتی شد.

۲. گفتگو با مربی ادبی که خود خواستار حل این مشکل بود. مربی ادبی که از مشکل روخوانی و شعر خوانی عضو در بین اعضا دیگر نگران بود سوالاتی در مورد چگونگی تسلط وی به حروف الفبا و کلمه و حروف خوانی سوالاتی شود.

۳. نشست مربی ادبی با مادر عضو. در دو سه

از وضعیت گلنار: در نوشتن خط عضو فقط از روی سرمشق مربی می نویسد بدون اینکه بتواند آن را بخواند.

البته تا زمانی که مربیان متوجه مشکل نشده بودند علاقه شدید عضو به امانت کتاب و تمدید برخی از کتب ادامه داشت. اما به محض اینکه مربیان متوجه مشکل شدند و از عضو پرسش هایی داشتند وی دیگر علاقه ای به امانت نشان نداد.

گسترده گی مشکل:

طی مشورت هایی که با همکاران و معلم مربوطه داشتم نظر به این دادند اگر این عضو نتواند یک داستان کوتاه از کتاب گروه سنی خود را بخواند رفته رفته در پایه های بالاتر با مشکلات یادگیری بیشتری مواجه خواهد شد.

و این مشکلات ممکن است بر اعتماد به نفس وی نیز اثر منفی بگذارد. کما اینکه برخی از همکلاسی های او در مدرسه مجبور به ترک تحصیل شده اند. احساس ناتوانی سرخوردگی و خجالت باعث از دست دادن اعتماد به نفس آنها شده و این امر به روابط اجتماعی آنها نیز تاثیر گذاشته است. بطوریکه بقول مادر گلنار او حتی از کتاب خواندن ترس و استرس عجیبی دارد و همیشه فرار می کند.

دلایل احتمالی بروز مشکل:

در وهله اول این احتمال می رفت که او دیر آموز است و یا شاید در ایام کرونا مثل بعضی از دانش آموزان خوب با حروف الفبا آشنا نشده باشد. اما در مراحل بعدی به ذهنم رسید که احتمال دارد کم رو و خجالتی باشد همه اینها ناشی از اعتماد به نفس اندک اوست. و شاید هنگام روخوانی دچار استرس و اضطراب می شود. و یا هیچ انگیزه ای برای یادگیری ندارد. شاید هم والدینش از سطح تحصیلات پایینی برخوردار بوده و نسبت به او بی توجهی داشته.

چه بسا مشکل خانوادگی دیگه ای داشته که من اطلاع ندارم.

در نهایت به این فکر کردم اصلا شاید از نظر شنوایی و یا بینایی مشکل داشته باشد. ندانسته های من در مورد او بسیار بود باید یک برنامه ریزی دقیق داشته باشم تا به تمام سوالات و ندانسته هایم به جواب برسم. یا سرنخی که بتواند مرا قانع کند و پیگیر این ماجرا شوم.

روش های احتمالی:

۱. گفتگو با مادر عضو جهت همکاری در راستای حل مشکل با مادر در خصوص مشکل عضو سوالی شد.

۲. گفتگو با مربی ادبی که خود خواستار حل این مشکل بود. مربی ادبی که از مشکل روخوانی و شعر خوانی عضو در بین اعضا دیگر نگران بود سوالی در مورد چگونگی تسلط وی به حروف الفبا و کلمه و حروف خوانی سوالی شود.

۳. نشست مربی ادبی با مادر عضو. در دو سه

از وضعیت گلنار: در نوشتن خط عضو فقط از روی سرمشق مربی می نویسد بدون اینکه بتواند آن را بخواند.

البته تا زمانی که مربیان متوجه مشکل نشده بودند علاقه شدید عضو به امانت کتاب و تمدید برخی از کتب ادامه داشت. اما به محض اینکه مربیان متوجه مشکل شدند و از عضو پرسش هایی داشتند وی دیگر علاقه ای به امانت نشان نداد.

گسترده گی مشکل:

طی مشورت هایی که با همکاران و معلم مربوطه داشتم نظر به این دادند اگر این عضو نتواند یک داستان کوتاه از کتاب گروه سنی خود را بخواند رفته رفته در پایه های بالاتر با مشکلات یادگیری بیشتری مواجه خواهد شد.

و این مشکلات ممکن است بر اعتماد به نفس وی نیز اثر منفی بگذارد. کما اینکه برخی از همکلاسی های او در مدرسه مجبور به ترک تحصیل شده اند. احساس ناتوانی سرخوردگی و خجالت باعث از دست دادن اعتماد به نفس آنها شده و این امر به روابط اجتماعی آنها نیز تاثیر گذاشته است. بطوریکه بقول مادر گلنار او حتی از کتاب خواندن ترس و استرس عجیبی دارد و همیشه فرار می کند.

توصیف وضعیت موجود:

مرکز پل سفید در بهمن ۱۳۸۱ افتتاح شده است. این مرکز در زمینی به مساحت ۵۰۰ مترمربع قرار گرفته. کتابخانه ۳۹۸ مترمربع وسعت دارد و دارای سالن های مجزای کودک و نوجوان و سه کارگاه ادبی، نقش و سفالگری و سالن نمایش می باشد. این مرکز دارای یک مربی مسئول و یکی مربی فرهنگی و یک مربی ادبی و یک مربی هنری که در سه رشته نقاشی، خوشنویسی و سفال و امانت کتاب فعالیت دارد، می باشد.

در این مرکز کودکان به روخوانی کتاب و نمایش و کاردستی و سفالگری علاقه خاصی دارند. محله ای که کتابخانه در آن واقع شده است از حیث سطح اقتصادی متوسط رو به پایین است و اکثر خانواده ها درگیر فقر اقتصادی و فقر فرهنگی می باشند. در گذشته کمتر به امر مطالعه اهمیت میدادند

بیشتر دغدغه والدین بر کلاسهای علمی و ورزشی است. و تعمیق در امر مطالعه و کتاب نمی بینند. بنابراین تصمیم گرفتم هرچه سریعتر جلوی روند رو به رشد این مشکل را بگیرم. از میان ۶ اعضای که مشکل روخوانی داشتند یکی از اعضا را بعنوان نمونه انتخاب کنم. در قدم اول لازم دیدم با والدین و معلمان عضو گفتگویی داشته و مشاهدات و مصاحبه های خود را یادداشت نموده تابتوانم به موقع از آنها استفاده کنم. در ادامه کار متوجه شدم برای رفع این مشکل بهتر است با یکی از اعضا به طور آزمایشی راهکارهایم را انجام داده و در صورت نتیجه بخش بودن برای سایرین نیز بکار ببرم.

بیان مساله:

کتابهای خوبی به امانت برده. آیا قصه کتابها را

می دانند؟

امامادارش با کمال تاسف گفت: او اصلا نمیتواند کتاب بخواند و در روخوانی ضعیف است و من برایش می خوانم و با من هم همکاری خوبی ندارد. خیلی ناراحت شدم

با پرسشی که از مربیان داشتم آنها نیز تایید کردند. مربی ادبی گفت: او خوب حرف می زند شیطننت دارد اما بدلیل این ضعف از ما و کارگاههای روخوانی دوری و فرار می کند. قادر به بیان داستان یا تصاویر کتاب نیست. حتی در تشخیص صداها مشکل دارد. در خواندن متن کتاب زیاد مکث می کند. در نوشتن نیز مشکل دارد و همچنین در تطبیق صدا با حروف.

گزارش مربی هنری در کارگاه خوشنویسی

گلنار عضو ۹ ساله کانون ماست که در تابستان و روزهای پنج شنبه در کانون حضور می یابد. او از نظر اخلاقی و رفتاری عضو خوب کانون است. علاوه بر آن وی هر

روز خواهر کوچکتر از خود را به همراه می آورد ظاهرا با او خوب است.

از نظر اقتصادی چندان مشکلی ندارد. بانندکی دقت و گفتگو متوجه شدم متاسفانه رابطه عاطفی خوبی با مادرش ندارد.

از نظر ظاهری هم همچون دیگر بچه های شهر می باشد. در گرفتن آمار امانت کتاب اعضا در هفته کتاب متوجه شدم بیشترین آمار کتاب را دارد. در هفته کتاب از او تقدیر کردم و با خانواده در میان گذاشتم که تعداد

دلایل احتمالی بروز مشکل:

در وهله اول این احتمال می رفت که او دیر آموز است و یا شاید در ایام کرونا مثل بعضی از دانش آموزان خوب با حروف الفبا آشنا نشده باشد. امادر مراحل بعدی به ذهنم رسید که احتمال دارد کم رو و خجالتی باشد همه اینها ناشی از اعتماد به نفس اندک اوست. و شاید هنگام روخوانی دچار استرس و اضطراب می شود. و یا هیچ انگیزه ای برای یادگیری ندارد. شاید هم والدینش از سطح تحصیلات پایینی برخوردار بوده و نسبت به او بی توجهی داشته.

چه بسا مشکل خانوادگی دیگه ای داشته که من اطلاع ندارم.

در نهایت به این فکر کردم اصلا شاید از نظر شنوایی و یا بینایی مشکل داشته باشد. ندانسته های من در مورد او بسیار بود باید یک برنامه ریزی دقیق داشته باشم تا به تمام سوالات و ندانسته هایم به جواب برسم. یا سرنخی که بتواند مرا قانع کند و پیگیر این ماجرا شوم.

روش های احتمالی :

۱. گفتگو با مادر عضو جهت همکاری در راستای حل مشکل با مادر در خصوص مشکل عضو سوالاتی شد.

۲. گفتگو با مربی ادبی که خود خواستار حل این مشکل بود. مربی ادبی که از مشکل روخوانی و شعر خوانی عضو در بین اعضا دیگر نگران بود سوالاتی در مورد چگونگی تسلط وی به حروف الفبا و کلمه و حروف خوانی سوالاتی شود.

۳. نشست مربی ادبی با مادر عضو. در دو سه

از وضعیت گلنار: در نوشتن خط عضو فقط از روی سرمشق مربی می نویسد بدون اینکه بتواند آن را بخواند.

البته تا زمانی که مربیان متوجه مشکل نشده بودند علاقه شدید عضو به امانت کتاب و تمدید برخی از کتب ادامه داشت. اما به محض اینکه مربیان متوجه مشکل شدند و از عضو پرسش هایی داشتند وی دیگر علاقه ای به امانت نشان نداد.

گسترده گی مشکل:

طی مشورت هایی که با همکاران و معلم مربوطه داشتم نظر به این دادند اگر این عضو نتواند یک داستان کوتاه از کتاب گروه سنی خود را بخواند رفته رفته در پایه های بالاتر با مشکلات یادگیری بیشتری مواجه خواهد شد.

و این مشکلات ممکن است بر اعتماد به نفس وی نیز اثر منفی بگذارد. کما اینکه برخی از همکلاسی های او در مدرسه مجبور به ترک تحصیل شده اند. احساس ناتوانی سرخوردگی و خجالت باعث از دست دادن اعتماد به نفس آنها شده و این امر به روابط اجتماعی آنها نیز تاثیر گذاشته است. بطوریکه بقول مادر گلنار او حتی از کتاب خواندن ترس و استرس عجیبی دارد و همیشه فرار می کند.

گرد آوری اطلاعات:

با توجه به مشکلات گلنار و دلایلی که برای بروز آنها ذکر شد و با توجه به نظر همکاران و مادر برای جمع آوری اطلاعات پیرامون این مساله از ابزارهای مشاهده مصاحبه استفاده نمودم.

الف: شواهد نوع اول:

مصاحبه: با توجه به مصاحبه‌ای که از عضو و اولیا دلشتم و همچنین انجام تست روخوانی کتاب در کار گلهای ادبی و فرهنگی و مشاهدات رفتار عضو و برگره های ادبی ایشان متوجه شدم عضو مدنظر در موارد زیر دارای مشکل وضعی می‌باشد:

- توجه به مربی و کارگاه روخوانی کتاب

- گوش دادن

- بیان کردن

- اعتماد به نفس

- مورد پذیرش بودن اعضا دیگر

- انگیزه‌هایی برای مطالعه

- نوشتن خلاصه کتاب یا متن ادبی

- توجه به نشانه‌ها و کلمات

مشاهده:

گزارشات مادر-

پرونده تحصیلی و گزارشات معلم -

مقالات پژوهشی در رابطه با موضوع-

یادداشت از فعالیت عضو-

مجله تربیتی با موضوع عزت نفس-

پس از مدتی متوجه شدم ۱۰ موردی که با دقت،

مشاهده

بررسی و بکارگیری شد باعث تقویت عضو شده و

راهکارها در وی موثر افتاد. حالا بعد از چند ماه با

ارائه راهکارها و به کمک مربیان مشاهده کردم که

هنگام روخوانی نسبت به گذشته با دقت و توجه

بیشتر

گوش می‌دهد به مربیان علاقمند شده صوت و

نشستی که مربی با مادر داشته از او خواسته که با مربیان همکاری داشته باشد با صمیمیت صفحاتی که در فضای مجازی برایش می‌فرستد به کمک هم بخوانند و فایل صوتی عضو را ارسال کند.

۴. ارسال تصاویری زیبا از کتاب‌های فضا مجازی توسط مربی ادبی و گرفتن بازخورد از عضو. تا با اینکار انگیزه‌ای برای مطالعه کتاب عضو شود.

۵. تشویق مناسب و بجا. این تشویق با دست زدن همکاران لبخند زدن و دادن وعده هدیه در صورت همکاری برای روخوانی و مطالعه بیشتر کتابها صورت گیرد.

۶. تشویق برای شرکت مستمر در کارگاه ادبی. با تشویق همکاران در بین اعضا و هدایت ایشان به کارگاه ادبی.

۷. ارتباط هفتگی مربی ادبی با عضو در منزل از طریق فضای مجازی. توضیح اینکه مربی صفحاتی از شعریا داستان را برایش ارسال می‌کرد تا ایشان روخوانی کند و به مربی بازخورد دهد.

۸. دادن تکالیف فردی روخوانی کتاب با صدای بلند

۹. رجوع به دفترچه سلامت دانش آموز و مشورت با مادر در این خصوص. در مراجعه‌ای که مادر به کانون داشته در مورد دفترچه سلامت آن سوال شود.

۱۰. ارجاع مادر به مرکز بهداشت و یا مربی بهداشت برای اطمینان از وضعیت سلامتی او. در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۱۵ با حضور مادر در مرکز بهداشت بردن عضو از وی خواستم به مرکز بهداشت شهر مراجعه کرده و در خصوص سلامت شنوایی و بینایی فرزند اطمینان حاصل نماید و حتما نتیجه را به مرکز اعلام نماید.

شواهد ۲

راهکارهای پیشنهادی:

پس از جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها راهکارهای زیر پیشنهاد کردم:

۱. گفتگو با مادر و معلم دانش آموز جهت همکاری بیشتر. (قدم اول ایجاد رابطه عاطفی بیشتر بین مادر و عضو)

۲. دادن تکالیف فردی روخوانی کتاب. تشویق عضو به طور غیرمستقیم جهت بیان مطالب خوانده شده و ارائه در کلاس بین اعضا

۳. تقویت روحیه اعتماد به نفس. اوبه جهت مشکلی که در بین همکلاسی ها داشت اصلا اعتماد به نفس نداشت.

۴. انجام بازی با کلمات در کارگاه روخوانی کتاب و ادبی (مربی از اعضا خواسته نام اعضای خانواده خود را بگویند و بنویسند)

۵. همراه بودن همیشگی مربی با عضو. در کارگاههای روخوانی کتاب و ادبی و فعالیت های کتاب محور مربی با عضو مدنظر همراه بوده.

۶. حضور همیشگی عضو در کارگاه روخوانی. از عضو خواسته شده هرروز در کارگاه روخوانی شرکت کند و مورد توجه مربیان کارگاه بود.

۷. بوجود آمدن انگیزه در عضو و اهدای هدیه و تشویق به جهت پیشرفت در روخوانی و تلاش برای خواندن و نوشتن در مناسبت های مختلف در جمع اعضا هدایا کتاب و نیز صنایع دستی داده شود

۸. مشورت مربی ادبی با کارشناس ادبی استان. مطرح کردن این مشکل و ارائه نظرات جدید و مفید از کارشناس محترم استان از راهکارهای مربی ادبی بود

۹. سفارش و تاکید به مربیان برای حفظ روحیه عضو. مربیان در همه کارگاهها توجه کافی به این عضو داشته باشند با توجه به این موضوع که از اعتماد به نفس خوبی برخوردار نیست.

نشانه ها و به جملات زیبا دقت می کند فقط در بازیها می تواند کلمه خوانی کند و تک کلمات را بنویسد. جملات ساده می گوید با علاقه در کارگاه ادبی می نشیند و اعضا نیز در کار بازی ادبی با او همراه هستند به امانت کتاب هم مجددا علاقه مند شده.

گردآوری اطلاعات در خصوص علت های بروز مشکل و راهکارهای پیشنهادی برای حل آن:

طی مشاهدات بعدی متوجه شدم که گلنار به راحتی با مربیان ارتباط برقرار می کند و مشکلی ندارد و پرسشی که از مربی ادبی داشتم ایشان نیز مساله خجالتی و کم رو بودن را رد می کند. با مراجعه مادر به مربی بهداشت و اسناد و مدارک ثبت نام دریافتیم که گلنار دانش آموز مشکل ندارد و از هوش کافی برخوردار است و سطح تحصیلات مادر و پدر ابتدایی می باشد.

با سوالی که مادر از مربی بهداشت داشت دریافتیم که گلنار از نظر شنوایی و بینایی مشکلی ندارد. با توجه به ارتباطهایی که داشتم متوجه شدم در خانواده کمتر مورد توجه بوده و برای ضعف های او کاری نشده.

نتیجه گیری و تجزیه و تحلیل داده ها:

پس از انجام مراحل، حاصل اطلاعات بدست آمده از ابزارهای مشاهده و مصاحبه و مدارک به صورت زیر فهرست نمودم:

۱. عضو در روخوانی کتاب مشکل دارد.

۲. قادر به بیان داستان یا تصاویر کتاب نیست.

۳. در تشخیص صداها مشکل دارد.

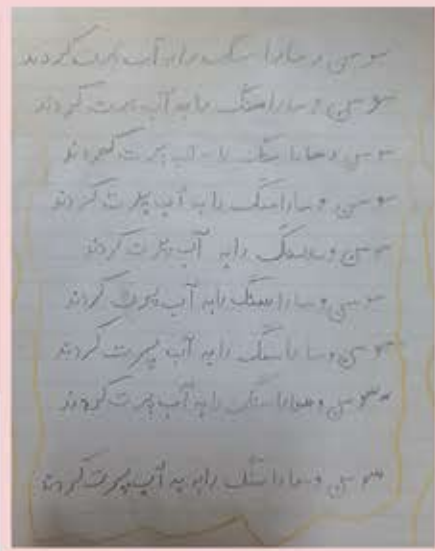
۴. در نوشتن حروف یا جمله مشکل دارد.

۵. در نوشتن خط نیز فقط از رومی نویسد.

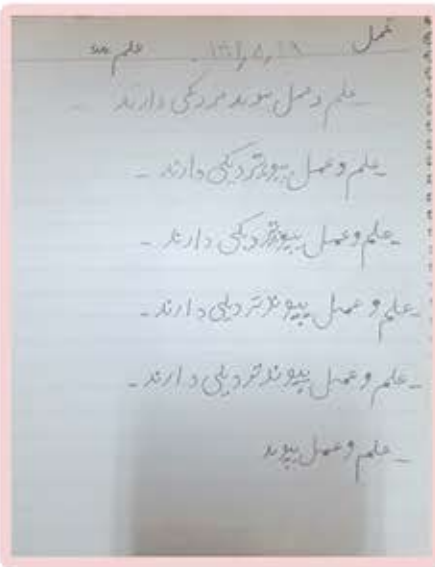
۶. از روخوانی کتاب می ترسد و نیاز به تشویق و اعتماد به نفس دارد.

ارزیابی نتایج:

افزایش روحیه اعتماد به نفس
شرکت در کارگاه ادبی و در کنار مربی نشستن
انجام بازیهای ادبی و نوشتن تک کلمات در بازی
حاصل از کسب نتایج مثبت هرچند کوچک ولی مستمر همه و همه نشان از موفقیت و تاثیر مثبت
فعاليتها در مورد او داشت.
او هم اکنون روزهای فرد به کانون می آید . به محض ورود سریع به سراغ من میاید و از من
میخواهد روخوانی کتاب داشته باشیم.
بنابراین تحلیل یافته های تحقیق نشان داد روش های انجام شده در ۵ جهت تاثیر گذار بود:

۱. تقویت مهارت خواندن
۲. ایجاد تعامل بین عضو و سایر اعضا و مربیان
۳. تقویت افزایش میزان توج
۴. راغب نمودن عضو به جذاب بودن روش های اجرا و تشویق مربی
۵. ایجاد علاقه به کتابخوانی و مطالعه با مربی در جمع اعضا
۶. پیشرفت قابل ملاحظه در نوشتن خوشنویسی

منبع:

- کتاب اقدام پژوهی معلمان مازندران
- بر اساس مشاهدات
- اینترنت

فرا تحلیل قصہ گوئی

بر میزان یادگیری دانش آموزان مقطع ابتدایی

جعفر ولی پور، مربی فرهنگی مرکز نوشهر

چکیده

زمینه: یادگیری و فرآیند آن از طریق؛ اول، ساز و کارهای غیر برنامه ریزی شده که فرد در جریان زندگی اجتماعی خود از طریق جهان بینی کلی، ارزش ها، و فرهنگ پیرامون می آموزد و دوم؛ سازو کارهای برنامه ریزی شده که فرد در جریان برنامه ها و روش های علمی و منظم خاصی آنرا فرا می گیرد. در این راستا جستجوی راه کارهای آموزشی دیگر برای تاثیر در دانش، نگرش و مهارت افراد مورد نیاز است که در این میان شیوه ی قصه گویی در نظام آموزشی قابل بررسی است. هدف: مقاله حاضر با استفاده از روش تحقیقی کیفی، سعی دارد با بررسی قصه گویی بر روند یادگیری بهتر دانش آموزان در مقطع ابتدایی، یکی از راه های فرآیند یادگیری را در نظام آموزشی معرفی و نقش آن در این حوزه، با نگاهی علمی بیان نماید. ابعاد مختلف یادگیری، در لایه های نهانی زندگی اجتماعی گسترش یافته، تضادهای موجود در شکل، تعدد شیوه یادگیری در نظام آموزشی موجب برهم خوردگی نظم عمومی در این فرآیند شده است. قصه گویی شیوه ای کاملاً علمی است که می تواند رویکردهای مختلفی نیز داشته باشد و به نظر می رسد می توان در سیستم نظام آموزشی با تعریف ساز و کاری مشخص مورد بهره برداری قرار گیرد.

مقدمه:

قصه گویی در کشور ما سابقه دیرینه ای دارد، اما نفوذ وسایل ارتباط جمعی و علاوه بر آن مسائل خاص حوزه های شهرنشینی، موجب شده تا نقش قصه گویی در جامعه و به ویژه در نظام های آموزشی کم رنگ شود. از سوی دیگر، قصه گویی به عنوان یک فن، شناخته نشده و در نظام آموزش و پرورش جایگاه شایسته ای ندارد. بسیاری از علاقمندان به این فن، به تجارب خود متکی بوده و کمتر با روش های علمی این فن آشنایی دارند. بحث درباره ی نظام تعلیم و تربیت بسیار گسترده است، به گونه ای که وارد شدن به هر حیطه از آن، نیازمند دانش و تخصص است و اگر محققى واجد تخصص نباشد و علاوه بر آن در زمینه ی مسائل تربیتی صبر و حوصله و دقت لازم را به کار نبرد، بی شک نمی تواند این نظام را به سر منزل مقصود هدایت کند. (حنیف، ۱۳۸۴)

هدف این مقاله، بررسی جایگاه قصه گویی در نظام آموزش رسمی کشور است. این نظام گسترده بخش بسیار وسیعی از جامعه را تحت پوشش قرار می دهد. از دوران پیش دبستان تا دوران دانشگاه گستره ی نظام تعلیم و تربیت است، اما در این مقاله هر جا به نظام آموزشی اشاره می شود، هدف دوره تحصیلی ابتدایی است. این بخش نیمی از جمعیت دانش آموزی را تحت پوشش خود دارد. در این مقاله، قصه گویی در نظام آموزش و پرورش و میزان یادگیری دانش آموزان مقطع ابتدایی بر اساس نظام ارزشیابی کیفی-توصیفی، مورد توجه قرار گرفته و تلاش شده است تا به این سوالات پاسخ دهد که:

- چگونه قصه گویی می تواند بر میزان یادگیری

مفهوم و معنای یادگیری

در تعریف «یادگیری» می‌توان گفت با تغییر و تعدیل رفتار در نتیجه تجربه است. یادگیری به فرایند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه است گفته می‌شود و نمی‌توان آن را به حالت‌های موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری خستگی یا داروها پدید می‌آید نسبت داد. (سیف، ۱۳۸۸) یادگیری فرآیندی است که تجربیات و تاثیرات شخصی و محیطی را برای کسب، غنی‌سازی یا اصلاح دانش، مهارت‌ها، ارزش‌ها، نگرش‌ها، رفتار و جهان‌بینی فرد فراهم می‌آورد.

نظریه رفتارگرایی

رفتارگرایی، دیدگاهی است که می‌گوید رفتار، باید به وسیله‌ی تجارب قابل مشاهده، تبیین شود نه به وسیله‌ی فرآیندهای ذهنی. از نظر رفتارگرایان، رفتار آن چیزی است که انجام می‌دهیم و مستقیماً قابل مشاهده است و افکار، احساسات و انگیزه‌ها، موضوع‌های مناسبی برای علم مطالعه رفتار نیستند، بیابانگرد، (۱۳۸۴) از نظر صاحب‌نظران در فرآیند یادگیری، ابتدا «وضع یا حالتی» در یادگیرنده اثر می‌کند، سپس او را وادار به فعالیت می‌نماید و بین آن وضع یا حالت و پاسخ ارائه شده، ارتباط برقرار می‌شود و عمل یادگیری انجام می‌پذیرد. (شعبانی، ۱۳۸۳)

نظریه های شناختی

یادگیری کسب و بازسازی ساختارهای شناختی است که از طریق آن، اطلاعات پردازش و در حافظه ذخیره می‌شوند. آنان بر این باورند که یادگیری، یک فرآیند درونی است که ممکن

دانش آموزان اثر گذار باشد؟

- قصه گویی به عنوان فعالیتی تاثیرگذار در یادگیری بهتر دانش آموزان در نظام آموزشی دارای چه جایگاهی می باشد؟

نظریه و پیشینه تحقیق

اگر بتوان تمام علل و عوامل پیدایش تمدن و فرهنگ انسان را کشف و تجزیه و تحلیل کرد، شاید به این نتیجه رسید که اساسی ترین آنها «استعداد یادگیری» خاص در انسان است. به همین سبب، در جهان امروز تقریباً همه ملتها می‌کوشند از استعداد یادگیری خود بیشترین استفاده را بکنند و میزان اطلاعات و تجارب خود را افزایش دهند. (شعاری نژاد، ۱۳۵۱) از این رو، غالباً در بحث از یادگیری به آن نوعش توجه داریم که در مدرسه و تحت شرایط خاص یاد می‌گیریم. بنابراین می‌توان عمل یادگیری را به سه حوزه کلی تقسیم کرد: (شعاری نژاد، ۱۳۵۱)

الف - یادگیری ابتدائی یا نخستین :

به آن نوع یادگیری گفته می‌شود که در نتیجه تحریک احتیاجات اولیه انجام می‌گیرد مانند یادگرفتن غذا خوردن، لباس پوشیدن، خود را از گرما و سرما مصون نگاه داشتن، و ... عواملی که شخص را به این نوع یادگیری وا می‌دارند آموخته نیستند.

ب - یادگیری ثانوی یا دومین:

در این یادگیری شخص، اصول خاصی را برای یاد گرفتن بکار می‌برد زیرا عواملی که او را به این یادگیری وادار می‌کنند اکتسابی هستند و شخص آنها را آموخته است. در این حوزه یادگیری، شخص به ارزشهای مسائل آموختنی متوجه است.

که دارای خصوصیات و منبع مشابهی هستند با هم ارتباط پیدا می‌کنند. (پورافکاری، ۱۳۷۲)

نظریه هوش های چندگانه

یادگیری فرایندی انسانی و جهان‌شمول است که در آن افراد طبق اصولی مشابه یاد می‌گیرند. سطح هوش هر فرد در واقع شامل بسیاری از «هوش‌های» متمایز است. این هوش‌ها عبارتند از: (۱) منطقی-ریاضی، (۲) زبان شناسی، (۳) فضایی، (۴) موسیقایی، (۵) فیزیکی-حرکتی، (۶) بین‌فردی، و (۷) بینافردی. اگر چه نظریات گاردنر برپایه‌ی حدس و گمان است، اما معلمان از نظریه‌ی او برای گسترش چارچوب مفهومی‌شان فراتر از محدوده‌های سنتی مهارت، برنامه درسی و تست استفاده کرده‌اند. (گاردنر، ۱۹۸۳)

نظریه یادگیری تجربی

یادگیری به عنوان چرخه‌ای است که با تجربه آغاز می‌شود، با تفکر و تأمل ادامه می‌یابد و بعد به عمل می‌انجامد. دیوید کلب استاد دانشگاه کیس وسترن رزرو در کلونند در زمینه رفتار سازمانی و روانشناسی سازمانی است. علاقه او در مورد یادگیری و آموزش شغلی و حرفه‌ای منجر به تحقیقاتی شد که سرانجام سبک یادگیری تجربه‌ای کلب را بنیان نهاد (همایونی و عبداللهی، ۱۳۸۲). نظریه یادگیری تجربی مبتنی بر نظریه‌های یادگیری اجتماعی و ساخت‌گرا هستند، اما تجربه را در مرکز فرایند یادگیری قرار می‌دهند.

نظریه جان دیویی (تعلیم و تربیت)

دیوئی در کتاب دموکراسی و تعلیم و تربیت،

است به صورت تغییر فوری در رفتار آشکار، ظاهر نشود بلکه به صورت توانایی‌هایی در فرد ایجاد و در حافظه‌ی او ذخیره می‌شود و هر وقت که بخواهد، می‌تواند آن توانایی‌ها را مورد استفاده قرار دهد. (سیف، ۱۳۸۷)

نظریه گشتالت

طبق این نظریه، کل هر چیزی، فراتر از مجموع اجزای آن است. برای مثال ما با گوش فرادادن به نتهای مجزای یک ارکستر سمفونی، قادر به درک تجربه گوش دادن به خود آن نیستیم و در حقیقت موسیقی حاصل از ارکستر چیزی فراتر از مجموع نتهای مختلفی است که توسط نوازندگان مختلف اجرا می‌شود. آهنگ، دارای یک کیفیت منحصر به فرد ترکیبی است که با مجموع قسمت‌های آن متفاوت است. (هرگنهان، ۱۳۸۲)

نظریه تداعی

تداعی، یعنی یادآوری، هم‌خوانی و همبستگی که عبارت است از: زنده کردن و حاضر ساختن آموخته‌ها و رویدادهای گذشته در ذهن، که در درجه نخست با حواس ارتباط دارد. هم‌چنین، روش هم‌خوانی اندیشه‌ها در ایجاد صورت‌های ذهنی و یادآوری دارای اثر فراوانی است. (پارسا، ۱۳۷۲) قوانین تداعی، پوششی برای تعدادی تعمیم‌های تجربی و نظری در مورد چگونگی تشکیل تداعی‌ها است. معمولی‌ترین این قوانین، مجاورت است که طبق آن، چیزهایی که در زمان و مکان واحد، توأم روی دهند با هم پیوستگی پیدا می‌کنند. قانون مشابهت که طبق آن، محرک‌هایی که دارای خصوصیات و منبع مشابهی

چهار ویژگی تعلیم و تربیت را ذکر می‌کند:
 الف) تعلیم و تربیت ضرورت زندگی است.
 ب) تعلیم و تربیت به مثابه کنش اجتماعی.
 ج) تعلیم و تربیت به مثابه راهنمایی.
 د) تعلیم و تربیت به مثابه رشد.
 (دیویی، ۱۳۸۲)

کتابها و مقالات قصه‌گویی و فنون یادگیری

ردیف	عنوان	نویسنده/نویسندگان	نظریه	نتایج
۱	قصه‌گویی در خانواده	آن، پلوسکی	یادگیری تجربی	تاثیر قصه و قصه‌گویی در ارتباطات خانوادگی، ایجاد نشاط و شادابی درون خانوادگی و آشنایی با آداب و رسوم و فرهنگ‌ها
۲	قصه‌گویی، اهمیت و راه و رسم آن	مصطفی رحماندوست	رفتارگرایی	قصه‌گویی می‌تواند آداب اجتماعی را تقویت کند
۳	ادبیات کودکان و نوجوانان	بنفشه حجازی	یادگیری اجتماعی	ادبیات کودکان و نوجوانان بر مبنای ساز و کار اخلاقی، رفتاری و ... پایه‌ریزی شده است.
۴	قصه‌گویی و نمایش	علی محمد پشت‌دار	شناختی	نمایش موجب پردازش اطلاعات و ذخیره حافظه می‌گردد
۵	هنر قصه‌گویی خلاق	جک زاپیس	یادگیری	شیوه‌های آموزشی خلاق تاثیر مستقیم بر یادگیری دارد
۶	هنر و فن قصه‌گویی	الین گرین	یادگیری	آشنایی با فن قصه‌گویی می‌تواند تاثیر مستقیمی بر جذب مخاطب داشته باشد.
۷	تاثیر قصه‌گویی و داستان‌گویی به سبک ادبی (داستان‌های کلیه و دمنه) بر پرورش خلاقیت و کاهش خشم	سارا چالاک، ایوب مرادی، محمد خالدیان	رفتارگرایی	استفاده از ادبیات کهن در قصه‌گویی به واسطه مشاهده و درک تجربیات می‌تواند بر رفتار و کنترل رفتار تاثیرگذار باشد.
۸	تاثیر قصه‌گویی بر سازگاری کودکان	رضا همایی، محمدباقر کجباف، سید علی سیادت	رفتارگرایی	قصه‌گویی می‌تواند سازگاری را در کودکان تقویت کند.
۹	قصه‌گویی و تاثیرات تربیتی آن	علی افشاری	یادگیری / رفتارگرایی	قصه‌گویی و انتخاب قصه‌ی مناسب می‌تواند الگوی تربیتی مناسبی باشد.
۱۰	تاثیر برنامه‌درسی قصه‌گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی دروس انشا و هنر	سیدکاظم علوی گنابادی، افسانه رجایی	شناختی	با اجرای برنامه‌های درسی در قالب نمایش خلاق می‌توان قدرت یادگیری را با توجه به مشارکت دانش‌آموزان در اجرای برنامه بیشتر کرد.
۱۱	تعریف قصه‌گویی	محمد حنیف	یادگیری	قصه‌گویی انتقال تجربیات است
۱۲	کاربست نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر در آموزش و یادگیری	سعید رحیمی، منصوره فضیلتی	یادگیری / تداعی	بهره‌گیری و فعال نمودن ذهن در جهت یادگیری می‌تواند به فرآیند یادگیری کمک نماید.
۱۳	مقایسه یادگیری دانشجویمان با توجه به جنسیت، مقاطع و رشته تحصیلی	مریم حسینی لرگانی، علی اکبر سیف	یادگیری	سبک‌های یادگیری میان دانشجویمان در مقاطع و رشته‌های تحصیلی مختلف تفاوت دارد.

۱۴	تبیین فلسفه یادگیری با تاکید بر نظریه یادگیری پینچ	غلامحسین پناهی، یحیی قانندی، سعید ضرغامی، محمدحسین عبدالهی	یادگیری	تبیین فلسفه یادگیری
۱۵	خلاقیت بر مبنای متغیرهای فردی و بافتی: مقایسه نظریه و عمل	سوده رحمانی، پروین کدیور، غلامرضا صرامی، الهه حجازی	یادگیری	خلاقیت موجب پیشرفت می شود.
۱۶	مقایسه اثربخشی الگوهای طراحی آموزشی رایگلوت، گانیه و روش مرسوم در یادگیری دانش آموزان	حجت دهقان زاده، حسین دهقان زاده، داریوش نوروزی، محمدحسین امیر تیموری	یادگیری	روش های طراحی شده در یادگیری دانش آموزان متفاوت است
۱۷	شخصیت و رویکردهای یادگیری به عنوان پیش بین های عملکرد تحصیلی دانشجویان	اکبر رضایی	یادگیری	مهارت های مطالعه ای بر معدل و یادگیری تاثیرگذار است.
۱۸	اثربخشی الگوی طراحی آموزشی چهار مؤلفه ای مبتنی بر چندرسانه ای در یادگیری موضوعات پیچیده	حجت دهقان زاده، حسن رستگار چور، حسین دهقان زاده	یادگیری	الگوی آموزشی در قالب نرم افزار چندرسانه ای بر مبنای چهارمؤلفه یادگیری مسائل پیچیده تاثیر زیادی در یادگیری و افزایش نمرات دانش آموزان
۱۹	تأثیر طراحی آموزشی مبتنی بر تقویت کنجکاوی بر میزان یادگیری دانش آموزان مقطع ابتدایی	عبدالرحمان جریحی، هاشم فردانش، مسعود گرامی پور	یادگیری	آموزش بر مبنای خلاقیت بر یادگیری دانش آموزان اثر مستقیم دارد.
۲۰	ماهیت دانش تدریس و دانش معلمان؛ مقایسه دیدگاه شولمن و فنستر ماکر	محمود مهرمحمدی، احمدرضا فاضلی	یادگیری	تدریس خوب شامل فعالیت های منطقی، فعالیت های روان شناختی و فعالیت های اخلاقی می تواند کمک موثری بر یادگیری داشته باشد

جدول ارزشیابی تحصیلی دوره ابتدایی

اهداف	درس
خواندن قرآن - روخوانی و قرائت - آموزه های قرآنی-ترجمه - پیام قرآنی و داستان های قرآنی	قرآن
خدا شناسی- پیامبری - امامت - جهان آخرت - قرآن کریم - آداب و اخلاق اسلامی - احکام اسلامی - مراسم اسلامی - شخصیت های دینی - خود شناسی	هدیه های آسمانی
مهارت های خانداری - گوش دادن - سخن گفتن - خواندن- مهارت های نوشتاری- درست نویسی - املا- نگارش و انشا	فارسی
عدد- عددهای کسری- مخلوط- عددهای اعشاری- تقریبی و صحیح - عملیات روی اعداد- چهار عمل اصلی روی اعداد کسری، مخلوط و اعشاری - حل مساله : به کاربردن راهبردهای حل مساله، حل مساله - اندازه گیری : طول، زاویه ، سطح ، حجم - نسبت: تناسب و درصد، کاربردهای آن - مختصات : محورهای مختصات، تقارن ، دوران	ریاضی
درگیر شدن در فرآیند یادگیری - به کارگیری شیوه های متعدد و متنوع یادگیری - به کارگیری آموخته های خود در زندگی - به کارگیری شیوه های متعدد و متنوع ارائه - تسلط به فرآیند یادگیری خود	علوم تجربی
نظام اجتماعی - فضا و مکان - زمان ، تداوم و تغییر - فرهنگ و هویت - منابع و فعالیت های اقتصادی	تعلیمات اجتماعی
آفرینش هنری : پرورش ایده ، بیان ایده - درک هنری: زیبایی شناسی ، تاریخ ، میراث فرهنگی ایران ، نقد هنری	هنر
آمادگی جسمانی - مهارت های مقدماتی رشته دو و میدانی - بهداشت و تغذیه ورزشی: آگاهی - رقابت - ایمنی در ورزش: آگاهی - رعایت - مهارت در اجرای بازی های ورزشی و بومی - محلی	تربیت بدنی
اهداف و انتظارات عملکردی خاص: استنباط، استدلال و نتیجه گیری و روش پاسخگویی به کنجکاوی خود در ارتباط با خود، خدا ، خلق ، خلقت، - صفات و ویژگی های منش تفکر، نگرش های درست نسبت به یافته های علمی - قضاوت درباره اعمال و رفتار خود با دیگران و بصیرت نسبت به نتایج و پیامدها - اهداف و انتظارات عملکردی مشترک برقراری ارتباط فردی و میان فردی - درک پدیده ها، رویدادها و قوانین جهان آفرینش به عنوان آیات الهی - خودیادگیری و خودسازی مستمر و مادام العمر - شناخت و درونی سازی ارزش های اخلاقی و پرهیز از رذایل - فهم و جانبداری از ارزش های دینی	تفکر و پژوهش
پروژه های طراحی و ساخت و پودمان های کار: فرآیندهای اجرا و تولید محصول ، ایمنی و بهداشت صنعتی، دقت و صحت ... - فناوری ارتباطات و اطلاعات	کار و فناوری
شایستگی های فردی و رعایت بهداشت و ایمنی - رعایت آموخته های اخلاقی - شایستگی های فرهنگی اجتماعی: مسئولیت پذیری - مشارکت در کار گروهی: احترام به ارزش های ملی و مذهبی -شایستگی های یادگیری: توجه به مطالعه و کتابخوانی - تلاش برای یادگیری بیشتر در مکان ها و زمان های مختلف	شایستگی های عمومی

فرم نمونه کارنامه توصیفی براساس رویکردهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی- تربیتی (معنی و همکاران، ۱۳۹۷)

مفهوم قصه گویی

قصه گویی، عبارت است از هنر یا حرفه نقل داستان به صورت شعر یا نثر که شخص قصه گو آن را در برابر شنونده زنده اجرا می کند... (حجازی، ۱۳۸۴)

نخستین تعریف مکتوب از کاری که به شکل مبهم شبیه قصه گویی است، در پاپیروس مصری معروف به (پاپیروس وستکار) است که در فاصله‌ی میان سلسله دوازدهم و هیجدهم ثبت شده است. (گرین، ۱۳۸۷)

انواع قصه‌گویی

ردیف	قصه‌گویی	شرح
۱	نقالانه	خلق و یا اجرای حکایت‌های شفاهی شاعرانه و نقل حوادث تاریخی (پلووسکی، ۱۳۶۴)
۲	قومی	اجرا در خانه، گرد هم‌آیی اجتماعی، خیابان و بازارها (پولادی، ۱۳۸۷)
۳	مذهبی	داستان‌ها را برای تشریح و ترویج مذهب (پلووسکی، ۱۳۶۴)
۴	تماشاخانه‌ای	قصه و حضور در محلی عمومی، اما سرپوشیده (حنیف، ۱۳۸۹)
۵	کتابخانه‌ای	اجرای قصه در کتابخانه برای کودکان (گرین، ۱۳۸۷)
۶	اردو	فضای اردوها (پلووسکی، ۱۳۶۴)
۷	دیجیتالی	تولید قصه به کمک ابزارهای دیجیتال (پولادی، ۱۳۸۷)

قصه‌گویی، یادگیری و هدف‌گذاری درسی مقطع ابتدایی

قصه‌گویی در پیشبرد برنامه‌های آموزشی دارای جایگاه ویژه‌ای است به گونه‌ای که تجربیات عملی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد و از آنجاییکه قصه‌گویی با طبیعت کودکان و نوجوانان نزدیکی داشته و اهدافی که در راستای یادگیری و شیوه‌های آن مدنظر است با اهداف قصه‌گویی در یک راستا قرار گرفته‌اند، استفاده از شیوه قصه‌گویی در نظام آموزشی مقطع ابتدایی همگام با اهداف طرح درس در این مقطع، می‌تواند بر یادگیری دانش‌آموزان در ابعاد مختلف (آموزشی، تربیتی، پرورشی و...) تاثیر بسزایی داشته باشد. موارد مشترک میان اهداف مورد نظر برنامه ریزان آموزشی مقطع ابتدایی و همسانی کتاب‌های کودکان (به عنوان نمونه، کتاب‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان) را می‌توان مدنظر قرار داد.

مدل هدف گذاری

مفهوم	آموزه	ردیف
نهادینه کردن مفاهیم اخلاقی و انسانی	آموزه های اخلاقی	۱
آشنایی با فرهنگ خانوادگی و آداب اجتماعی	آگاهی از اصول فرهنگی و اعتقادی	۲
آشنایی با کلمات و عبارات جدید ، پیچیدگی های زبان	افزایش مهارت های کلامی	۳
افزایش قدرت شنیداری	افزایش مهارت های شنیداری	۴
افزایش قدرت خلاقیت و تصویر سازی	افزایش قدرت تخیل، تصویر سازی و خلاقیت	۵
افزایش سطح تمرکز	تقویت حافظه	۶

مدل مورد نظر مطالعات نظری تحقیق (نگارندگان)

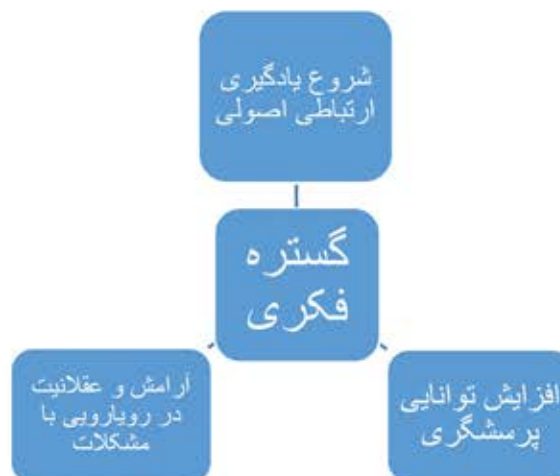
انواع قصه‌گویی

گسترش محدوده های فکری دانش آموزان

دانش آموزان اغلب با فرهنگ ، آداب و رسوم کشورهای مختلف آشنایی نداشته و با مردم آنها رو به رو نمی شوند اما با گفتن قصه هایی از فرهنگ ، آداب و رسوم کشورها می توان ذهن دانش آموزان را نسبت به مکان ها و مردمانی که در سرزمین های دیگر زندگی می کنند، باز کرد قصه گو سعی می کند تا یا گفتن قصه های مربوط به دیگر کشورها ، سطح درک و فهم او را افزایش داده و محدوده فکری او را نسبت به جهان گسترده تر کنید.

ردیف	گستره محدوده فکری	مفهوم
۱	شروع یادگیری ارتباطی اصولی	قصه گویی قدمی ابتدایی برای یادگیری های آینده شان
۲	افزایش توانایی پرسشگری	رفع تردید در حوزه پرسشگری
۳	آرامش و عقلانیت در رویارویی با مشکلات	هدایت غیرمستقیم به سمت مشکلات و راهنمایی جهت حل مشکل

مدل محدوده فکری

مدل محدوده فکری در ابعاد یادگیری (نگارندگان)

روش‌شناسی

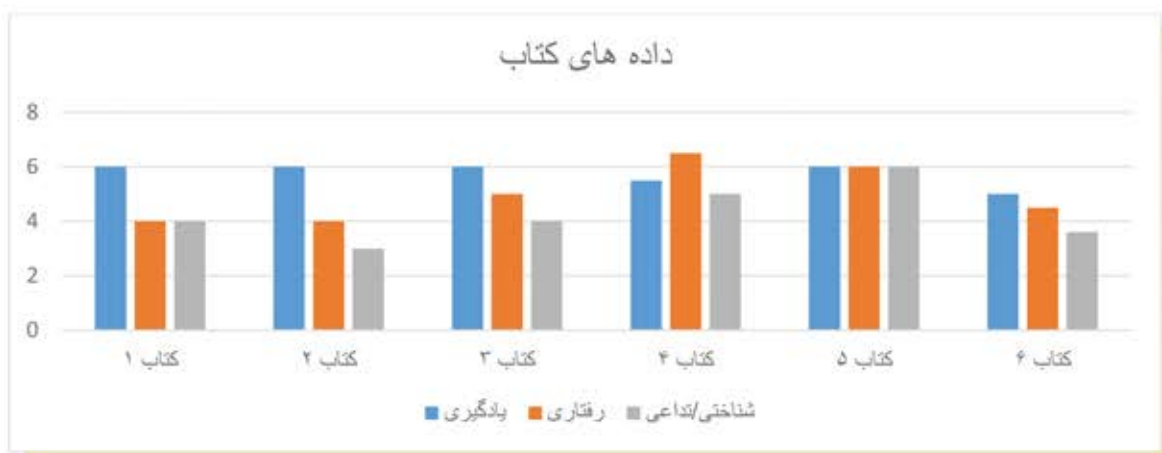
تحقیق از ترکیب توصیفی کمی-کیفی مطالعات انجام شده در مقالات و کتاب‌های درسی مقطع ابتدایی است که از مشاهدات نظری و تجربی نظریه پردازان یا مشاهده‌گران فراهم شده و با روش تلفیقی و ترکیبی است. لذا با در نظر گرفتن فرا تحلیل از مطالعات پراکنده پیرامون موضوع خاص صورت گرفته، جامعه آماری تحقیق پس از مطالعات پیشینه تحقیق

بیش از ۲۰ کتاب و مقاله (۶ کتاب و ۱۴ مقاله) انتخاب شد و به صورت تئوریک و توصیفی و فراتحلیلی در مقاله حاضر توسط محققین خلاصه و ارائه گردید.

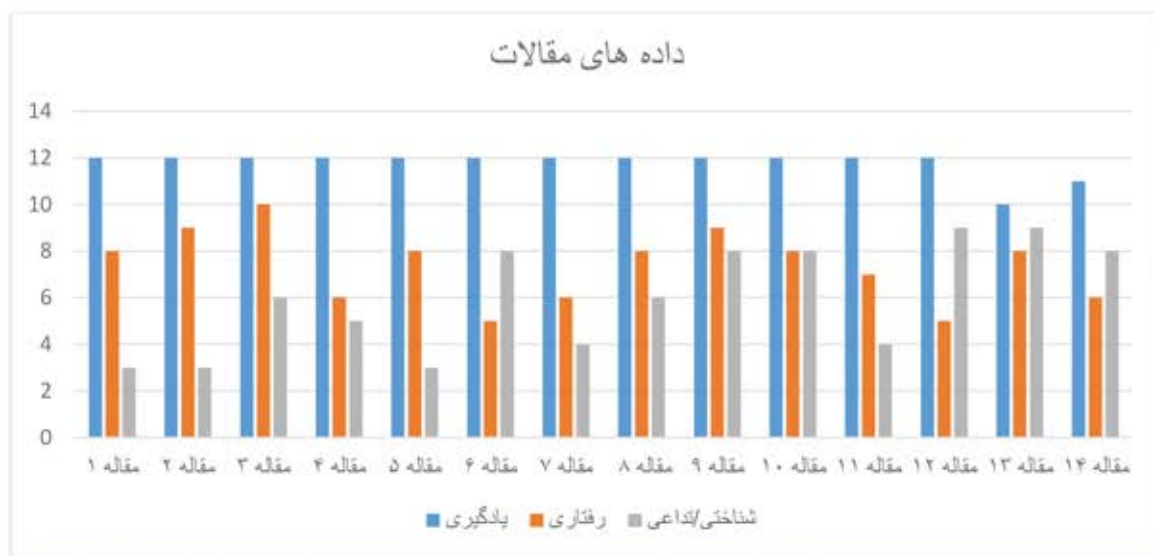
مروری کوتاه بر داده‌ها

به منظور آشنایی مختصر با مقالات و کتاب‌های پژوهش در این فرا تحلیل مورد بررسی قرار گرفته و مشخصات آنها در جدول (۱) و (۲) منعکس و به ذکر متغیرها اکتفا شده است.

جدول شماره ۱

جدول شماره دو

گروه بندی عوامل

عوامل موثر بر اثربخشی میزان یادگیری دانش آموزان مقطع ابتدایی متعدد است اما در این میان قصه گویی نقش موثرتری را در یادگیری دانش آموزان ایفا می کند. در این تحقیق از ۲۰ مطالعه بهره گرفته شده است.

نتیجه گیری و پیشنهاد

واقعیت این است که قصه گویی به طور ناخودآگاه ذهن را درگیر می کند چراکه قصه گویی نوعی آزادی عمل، نشاط، صمیمیت و پرهیز از اجبار در آن دیده می شود. بنابراین در خصوص شیوه قصه گویی در یادگیری می تواند در گسترش گنجینه لغات، کم کردن فاصله خواندن و درک مطلب (حنیف، ۱۳۸۴) درک حقایق و تجارب زندگی، آشنایی با ادبیات و فرهنگ اقوام و ملل (غنی، ۱۳۷۴) افزایش مهارت گوش سپردن، تمرین تصویرسازی (گرین، ۱۳۷۸) برانگیختن حس کنجکاوی، تقویت شعور اجتماعی، (زایپس، ۱۳۸۹) پرورش و رشد نیروی تخیل کودکان (پولادی، ۱۳۸۷). آشنایی با صفات پسندیده و بیزار از کارهای ناپسند (پشت دار، ۱۳۷۶) نقش داشته باشد.

بر همین اساس پیشنهاد می شود در فرآیند یادگیری، قصه گویی در نظام آموزشی گنجانده شده و به عنوان مثال در درس قرآن، فسه گویی از کتاب های؛ داستان های قرآنی، آشنایی با حروف عربی، و ...، درس هدیه های آسمانی؛ قصه گویی از کتاب های، "او"، "اسم آسمانی" و ...، درس فارسی؛ از کتاب های شاهنامه (بیژن و منیژه، رستم و اکوان دیو)، مرزبان نامه (داستان پیاده سوار، کلیله و دمنه (مرغابی و ماه) و ...، درس مطالعات اجتماعی؛

"یاد بگیریم نترسیم"، "خشم قلمبه" و ...، درس تربیت بدنی؛ "سالم بمانیم"، بازی های بومی و محلی" و ...، درس تفکر و پژوهش؛ کتاب های "چی مثل چی" و ...، "مشکلات"، درس شایستگی های عمومی؛ "من منحصر به فردم"، "احترام به دیگران" و ...، در حوزه علوم تجربی درس علوم؛ قصه های "از خاک تا آجر"، "لانه سازها" و ...، درس کار و فناوری؛ کتاب های "بند در بند"، "برق برای کوچولوها" و ...، درس علوم ریاضی قصه گویی از کتاب های "تا سه می شمرم"، شکل ها و حرف ها" و ... در حوزه هنر؛ درس هنر از کتاب های "رنگ"، قصه های گل های قالی" و ... مورد بهره برداری قرار گیرد.

منابع:

- ۱- بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۸۴)، روان شناسی تربیتی، تهران، ویرایش
- ۲- پارسا، محمد (۱۳۷۲)، زمینه روان شناسی عمومی، تهران، بعثت
- ۳- پشت دار، علی محمد، (۱۳۷۶)، قصه گویی و نمایش خلاق، تهران، دانشگاه پیام نور
- ۴- پلووسکی، آن، (۱۳۶۴) قصه گویی در خانواده، ترجمه مصطفی رحمان دوست، تهران، مدرسه
- ۵- پورافکاری، نصرت اله، (۱۳۷۳)، واژه نامه روان پزشکی، تهران، فرهنگ
- ۶- پولادی، کمال، (۱۳۸۶)، رویکردها و شیوه های ترویج خواندن، تهران، موسسه فرهنگی پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان
- ۷- جمهری، فرهاد، (۱۳۸۵)، روان شناسی رشد، تهران، مدیریت آموزش کانون پرورش فکری
- ۸- حجازی، بنفشه (۱۳۸۴)، ادبیات کودکان و نوجوانان، تهران، روشنگران و مطالعات زنان

- ۹- حنیف، محمد، (۱۳۸۴)، قصه گویی در رادیو و تلویزیون، تهران، سروش
- ۱۰- دیویی، جان، (۱۳۸۲) تجربه و آموزش و پرورش، ترجمه سیدعلی اکبر میرحسینی، تهران، کتاب
- ۱۱- رحمان دوست، مصطفی، (۱۳۷۷)، قصه گویی، اهمیت و راه و رسم آن، چاپ سوم، تهران، رشد
- ۱۲- زاپیس، جک، (۱۳۸۹)، هنر قصه گویی خلاق، ترجمه، مینو پرنیانی، تهران، رشد
- ۱۳- سیف، علی اکبر، (۱۳۸۸)، روان شناسی پرورشی نوین، تهران، دوران
- ۱۴- شعاری نژاد، علی اکبر، (۱۳۵۱)، روان شناسی تربیتی (یادگیری) و روان شناسی نوجوانی، تهران، شرکت سهامی کتابهای جیبی
- ۱۵- شعبانی، حسن، (۱۳۸۸)، مهارت های آموزشی و پرورشی (روش ها و فنون تدریس)، تهران، سمت
- ۱۶- عطاران، محمد، (۱۳۷۷)، آرای مریبان بزرگ مسلمان درباره تربیت کودک، تهران، مدرسه
- ۱۷- غنی، رضا، (۱۳۷۴)، اصول قصه گویی، مشهد، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- ۱۸- فضلی خانی، منوچهر، (۱۳۸۲)، راهنمای عملی روش های مشارکتی و فعال تدریس، تهران، آزمون نوین
- ۱۹- کریمی، عبدالعظیم، (۱۳۸۲)، نیمه پنهان آموزش و پرورش رسمی، تهران، عابد
- ۲۰- گرین، الین، (۱۳۷۸)، هنر و فن قصه گویی، ترجمه طاهره آدینه پور، تهران، ابجد
- ۲۱- مقنعی، محسن، داداشی رودباری، فروزنده، جانبازی، زبیده، حسینی و لشکلائی، سید محمد (۱۳۹۷)، ارزشیابی کیفی-توصیفی ویژه والدین، تهران، مدرسه
- ۲۲- هرگنهان، السون، (۱۳۸۲) نظریه های یادگیری، ترجمه، علی اکبر سیف، تهران، دوران
- ۲۳- هیلگارد، ارنست روپیکوت، (۱۳۶۳)، زمینه روان شناسی، ترجمه، محسن رفیعی، تهران، ارجمند
مقالات:
- ۱- افشاری، علی، قصه گویی و تاثیرات تربیتی آن، مجله پیوند
- ۲- چالاک سارا، مرادی، ایوب، خالدیان، محمد، (۱۳۹۷) تاثیر قصه گویی و داستان گویی به سبک ادبی (داستان های کلیله و دمنه) بر پرورش خلاقیت و کاهش خشم، مجله روان شناسی، شماره ۴۷، صص ۲۵-۱۱
- ۳- داداش زاده، سپیده، پیرخائفی، علیرضا، (۱۳۹۴) بررسی اثربخشی استفاده از روش های قصه گویی بر افزایش هوش اجتماعی دانش آموزان دختر مقطع چهارم و پنجم ابتدایی سال ۹۰-۹۱، نشریه علمی- پژوهشی آموزش و ارزشیابی، سال هشتم، شماره ۲۹، صص ۲۹-۲۱
- ۴- سلطانی، مریم، آرین، خدیجه، انگجی، لیلی، (۱۳۹۲) اثربخشی روش قصه گویی به صورت گروهی در افزایش عزت نفس کودکان دختر پایه دوم ابتدایی، فصلنامه روان شناسی تربیتی، شماره ۲۹
- ۵- حنیف، محمد، (۱۳۸۴)، تعریف قصه

Meta-analysis of storytelling on the learning of elementary students

Abstract

Background: Learning and its process through; first, the unplanned mechanisms that one learns in the course of their social life through general worldviews, values, and cultures; and second, the planned mechanisms that one engages in. Learn about the flow of specific scientific and disciplined programs and methods. In this regard, it is necessary to look for other educational solutions to influence the knowledge, attitude and skills of individuals, including storytelling in the educational system.

Objective: Using qualitative research method, this article tries to introduce one of the ways of learning process in educational system by exploring storytelling on the process of better learning in elementary school students and its role in scientific field. . The various dimensions of learning, spread in the underlying layers of social life, the contradictions in form, the multiplicity of learning in the educational system have disrupted the public order in this process. Storytelling is a purely scientific approach that can take a variety of approaches and seems to be applicable to the education system by defining a specific mechanism.

Keyword : Effectiveness, learning, story, storytelling

کتاب ماه کودک و نوجوان، ۱۰۶-۱۰۴

۶- علوی، لنگرودی، سید کاظم، رجایی، افسانه (۱۳۹۵) تاثیر برنامه های درسی قصه گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر پایه پنجم بر دروس انشا و هنر، پژوهش در برنامه ریزی درسی، سال ۱۳، دوره دوم، شماره ۲۴، ۱۱۸-۱۲۹

۷- مهر محمدی، محمود (۱۳۸۴) هوش های چندگانه و دلالت های آن بر برنامه ریزی درسی، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۸۸، صص ۱۳۶-۱۲۵

۸- همایی، رضا، کجباف، محمدباقر، سیادت، سید علی (۱۳۸۸)، تاثیر قصه گویی بر سازگاری کودکان، مطالعات روان شناختی، دوره ۵، شماره ۲

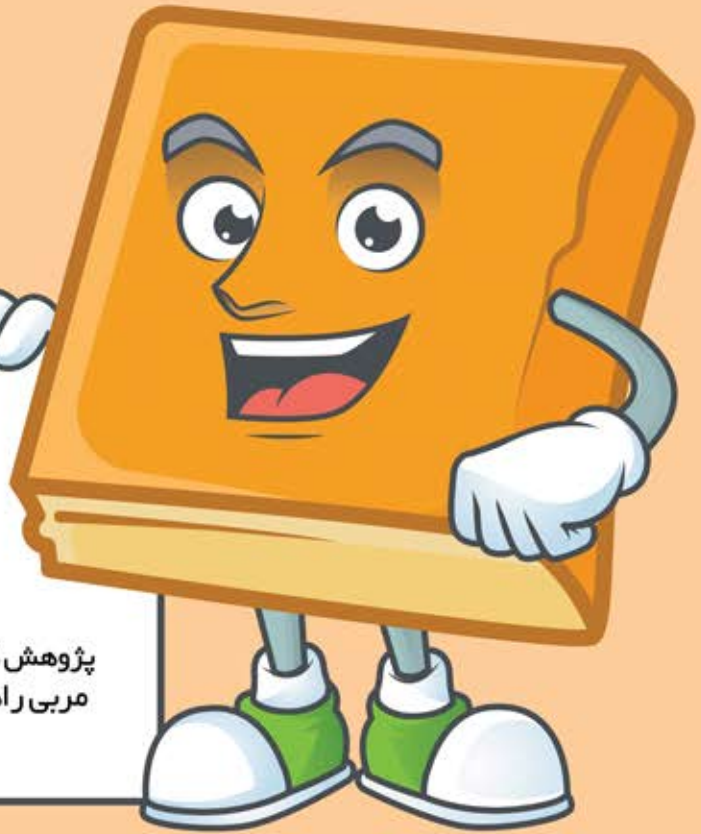
۹- همایونی، علیرضا، محمدحسین عبدالمهی (۱۳۸۲)، بررسی رابطه ی بین سبک های یادگیری و سبک های شناختی آن در موقعیت تحصیلی دانش آموزان، مجله روانشناسی، سال هفتم، شماره ۴

پژوهشی با موضوع:

می خواهیم با کتاب دوست شوم

پژوهش گر: کیمیا ایزدی نژاد – عضو کانون نور
مری راهنما: هدی کریم

تشکر و قدردانی:
با تشکر از مری ام خانم کریم که در طول این مسیر
همراه من بود و با مهربانی و دلسوزی همراهی ام کرد.

چکیده

اهمیت کتاب و کتابخوانی بر هیچ کس پوشیده نیست و شاید با اطمینان بتوان گفت یکی از بهترین عادات و رفتاری که می توان در هر شخص ایجاد کرد عادت به مطالعه است. مطالعه برای ما کودکان بسیار اهمیت دارد به ویژه در سنین کودکی که ما با خواندن کتاب های متفرقه روخوانی و دایره واژگانمان قوی تر می کند، و سبب می شود این عادت خوب را تا بزرگسالی ادامه دهیم و از ثمرات آن در زندگی تحصیلی و شخصی خود استفاده کنیم. من هم با توجه با مسئله ام که نیمه رها کردن خواندن کتاب بود تلاش کردم بارها کارهایی چون:

- * پیدا کردن علاقه مطالعاتی ام و انتخاب کتاب هایی با همین موضوعات
 - * تقویت روخوانی ام و مقرر کردن ساعت و مکانی مشخص برای مطالعه
 - * دادن نظم به کارهای روزمره ام
 - * خواندن کتاب های مختص گروه سنی خودم
- تمامی روش های اجرا شده به میزان چشم گیری در علاقمند کردن من به خواندن کامل کتاب ها و همچنین اراده و پشتکار در به اتمام رساندن تمام کارها موثر بودند و خودم و خانواده ام و حتی مربی ام در کانون شاهد تغییرات من بودند.

بیان مسئله:

من یار مهربانم دانا و خوش بیانم
گویم سخن فراوان با آن که بی زبانم

شعری که همه ی ما بچه ها و بزرگترها آن را می خوانیم و به زبان می آوریم ولی چند درصد از ما آدم ها باور داریم که قطعا کتاب بهترین و داناترین دوست ما است؟ اما متاسفانه آمار و پژوهش ها نشان می دهد که ما ایرانی ها اصلا افراد کتابخوانی نیستیم و شاید تحقیق و پژوهش درباره اینکه چگونه می توانیم افراد را به مطالعه علاقمند کنیم یکی از تکراری ترین پژوهش ها باشد اما پس چرا تغییری در میزان سرانه مطالعه جامعه ی ما اتفاق نمی افتد.

به نظر من اگر قرار باشد این عادت را در افرادی بوجود آورد قطعا کودکان هستند؛ اما من در کانون و در مدرسه دوستان و هم سالان خود را می بینم که آن ها هم کتاب خوان نیستند و خودم هم یکی از آن ها هستم. متاسفانه چه در مدرسه و چه طی چندسالی که در کانون عضو هستم کتاب خوان و خواندن کامل یک کتاب همیشه برایم سخت ترین کار دنیا بوده است. و زمانی که خانم کریم در کارگاه پژوهش برای حل مشکل هایی که با آن رو به رو هستیم به روش علمی انجام دهیم. من به دنبال حل مسئله ای رفتم که سالهاست برای من وجود دارد که چرا نمی توانم یک کتاب را تا آخر بخوانم؟ با اینکه کتاب خواندن را دوست دارم و دلم می خواهد مطالعه کنم امام خواندن تمام کتاب ها را نیمه خوانده رها می کنم. بنابراین تصمیم گرفتم پژوهشی را با عنوان می خواهم کتاب بخورم را انجام دهم تا بتوانم جواب سوال خودم را پیدا و مسئله پیش رویم را حل کنم.

اهداف پژوهش :

هدف کلی : چگونگی یک کتاب را کامل بخوانم

اهداف جزئی :

- ۱- آشنایی بیشتر با روش های مختلف مطالعه کردن
- ۲- آشنایی با روش های علاقمند شدن به کتاب خوانی
- ۳- آشنایی با روش و حل علمی مسئله در زندگی

یک رفتار نهادینه در آن ها تبدیل می شود. با این وجود برخی از کودکان وجود دارند که سخت تر جذب کتابخوانی می شوند و برای ترغیب آنها مجبور به استفاده از چندین راهکار خواهید بود.

به همین جهت نمی توان انتظار داشت که همه ی کودکان فقط با دیدن مشاهده رفتار صحیح از اطرافیان به کتابخوانی تشویق شوند. به هر حال مجموعه ای از راهکارها وجود دارند که با انجام آن ها می توانید کتاب خواندن را به یک رفتار نهادینه در کودکان تبدیل کنید.

برخی از راهکارهایی برای علاقمند کردن کودکان به مطالعه

- کودکان را از خردسالی با کتاب ها آشنا کنید!
- نگرش مثبت نسبت به کتاب خواندن در ذهن کودکان خود ایجاد کنید
- بازگو کردن نکات جالب کتاب ها برای کودک
- خارق العاده جلوه دادن کتاب خواندن برای ترغیب کودک به مطالعه
- علاقمند کردن کودکان به قهرمان کتاب ها
- درخواست خواندن کتاب از کودک
- صحبت کردن در مورد کتاب ها با کودکان
- غافلگیر کردن کودک با روش های مختلف
- هدیه دادن کتاب به کودک و تشویق او به خواندن
- تشویق کودکان به کتابخوانی با احاطه شدن توسط کتاب ها
- نکات کلیدی برای ترغیب کودک به کتاب خواندن

سوالات یا فرضیه های پژوهش

- ۱- آیا انتخاب کتاب های مورد علاقه ام می تواند در خواندن کامل یک کتاب موثر باشد ؟
- ۲- آیا انتخاب کتاب های مربوط به گروه سنی خودم می تواند در خواندن کامل یک کتاب موثر باشد ؟
- ۳- آیا ضعیف بودن روخوانی می تواند در خواندن کامل یک کتاب موثر باشد ؟
- ۴- آیا نداشتن تمرکز می تواند در خواندن کامل یک کتاب موثر باشد ؟

ادبیات تحقیق :

تشویق کودکان به کتاب خوانی قبل از هر چیزی بهتر است که الگوهای مناسبی برای آنها به نمایش بگذارید. به این معنی که هنگامی که کودک می بیند والدین و یا اطرافیانش حداقل ساعاتی از شبانه روز را مشغول کتاب خواندن هستند و از این کار لذت می برند به صورت ناخودآگاه آنها نیز به انجام این کار تشویق می شوند. با تکرار این امر به

فواید کتابخوانی برای کودکان

- کمک به رشد شناختی
- ایجاد توانایی همدلی
- قدرت درک بیشتر
- ایجاد روابط قوی
- علاقه به درس خواندن
- افزایش قابلیت زبانی
- افزایش دایره لغات
- افزایش تمرکز
- افزایش خلاقیت کودک
- موفقیت در مدرسه
- این مهارت‌ها عبارتند از:

- آگاهی آوایی: توانایی شنیدن، شناسایی و بازی با صداهای فردی در کلمات گفتاری
- آواشناسی: برقراری ارتباط بین حروف زبان نوشتاری با صداهای زبان گفتاری
- واژگان: کلماتی که بچه‌ها برای برقراری ارتباط موثر باید بدانند.
- درک مطلب: توانایی درک و دریافت معنی از آنچه خوانده شده
- خواندن شفاهی: خواندن دقیق و سریع متن

چرا فرزندم کتاب خواندن را دوست ندارد؟

- قبل از هرچیز، اینکه بدانید اصلاً چرا فرزندتان مطالعه را دوست ندارد، ضروری به نظر می‌رسد. برخی از دلایل رایج برای اینکه کودکی به مطالعه کردن علاقه ندارد عبارتند از موارد زیر:
- احساس می‌کند خواندن یک کار طاقت فرسا است.
- خواندن برای او به اجبار و وظیفه تبدیل شده است.

در خواندن مشکل دارد.

مهارت خواندن او سرزنش یا تمسخر شده است.

- مشکلات عدم تمرکز و بیش‌فعالی نیز می‌توانند عامل این مسئله باشند که تشخیص آن فقط به عهده روانشناس و روانپزشک است.

- مطالعه کردن را خسته کننده می‌بیند.

- به موضوع کتاب‌هایی که برای او تهیه می‌کنید علاقه ندارد.

وقتی ریشه‌یابی کنید که چرا فرزندتان به مطالعه علاقه ندارد، می‌توانید با رفع علت‌ها، و استفاده از انواع روش افزایش کتابخوانی در کودکان می‌توانید مطالعه را برای او لذتبخش کنید

شیوه جمع آوری اطلاعات:

کتاب و اینترنت و مصاحبه

شرح پژوهش:

من همیشه از بزرگترها شنیده بودم که کتاب خواندن انسان را توانمند می‌کند و فکر می‌کنم همه ی آدم‌ها بعد از یاد گرفتن خواندن و نوشتن دیگر می‌توانند خودشان به راحتی درباره موضوعات مختلف مورد علاقه یا سوال هاشان مطالعه کنند. خودم هم این موضوع برایم یک باور بود که هر وقت کتاب را چه درسی در مدرسه و غیر درسی کانون در جمع حرفی برای گفتن داشتم و از اینکه اطلاعاتی پیرامون یک موضوع داشتم لذت می‌بردم. اما مشکل اینجا بود که من واقعاً نمی‌توانستم یک کتاب را کامل بخوانم؛ بویژه کتاب‌های غیر درسی را که از کانون امانت می‌گرفتم و کتاب‌های داستانی که در خانه داشتم چرا که مانند مدرسه اجبار نداشتم هرچند که در مورد کتاب‌های مدرسه ام

مشکل بتواند مشکلات مشابهه دیگری را که با آن روبه رو هستیم حل کند.

راهکارها می‌بایست ساده اما موثر باشند چرا که خودم می‌بایست به خودم کمک می‌کردم و باید تمام راهکارها در حد توانایی‌های خودم ارائه می‌دادم تا بتوانم به راحتی انجامشان دهم.

اولین کاری که باید انجام می‌دادم عادت به نظم بود چرا که ذهنم بی‌نظم بود و همین بی‌نظمی سبب می‌شد تا دائما تمرکز نداشته باشم و در تمام کارها حواسم پرت باشد و نتوانم یک کار را تا پایان با تمرکز انجام بدم و از این شاخه به آن شاخه می‌پریدم بنابراین شروع به منظم و مرتب کردن اتاقم و قفسه کتاب‌هایی که در اتاقم داشتم کردم.

موضوع دیگری که در کتابخوانی من ضعف ایجاد می‌کرد ضعف بودن روخوانی ام بود و این مشکل حل نمی‌شد مگر با خواندن کتاب‌های متفرقه‌ی غیر درسی، بنابراین شروع کردم به امانت گرفتن و خواندن کتاب‌هایی با تعداد صفحاتی کم از کانون تا هم روخوانی را تقویت کنم و هم از خواندن کتاب خسته نشوم.

کار دیگری که می‌توانست به حل کردن مشکل من کمک کند پیدا کردن شاخه مورد علاقه ام در مطالعه کتاب بود من می‌بایست علاقه ام را پیدا و برهمان اساس کتاب‌ها را امانت می‌گرفتم که از خواندن آن‌ها لذت ببرم بنابراین در خودم جستجو کردم و متوجه شدم

آن‌گونه که باید خودم از خودم راضی نبودم و واقعا فقط در جهت رفع تکلیف بود و نه از خواندن لذت می‌بردم و نه مطالب را این قدر خوب یاد می‌گرفتم که به یادم بماند. بنابراین شروع کردم به خواندن مطلب پیرامون این موضوع که چگونه می‌شود به مطالعه علاقمند و همچنین با خودم خلوت کردم و در خودم دلایل این اتفاق را بررسی کردم و از مادر، خواهر دوقلویم و خانم کریم‌مربی کانون پرسیدم و از آن‌ها دلایل و راهکارهایی را خواستم و نتایج بدست آمده نشان داد که دلایل زیر بیشتر سهم را در اینکه من نمیتوانم یک کتاب را کامل بخوانم موثر است:

۱- نداشتن توجه و تمرکز من حواس پرت هستم موقع خواندن کتاب
۲- ضعیف بودن روخوانی ام
۳- نداشتن موضوعات مورد علاقه ام برای مطالعه کتاب‌ها

۴- نداشتن نظم و برنامه برای مطالعه
۵- انتخاب کتاب‌ها از روی تصویر نه موضوع
۶- انتخاب نکردن کتاب‌هایی از گروه سنی خودم

چرا که بعد از پرس و جو از مادر و خواهر دوقلویم متوجه شدم نیمه‌رها کردن فقط در خواندن کتاب نیست و من این مشکل را در بسیاری از کارهای مربوط به خودم چون مرتب کردن اتاق، موسیقی و... را دارم و دائما تمرکز ندارم و حواسم پرت است.

حالا فهمیده بودم ناتمام گذاشتن کتاب‌ها موقع مطالعه در من می‌تواند از چه چیزهایی بوجود آمده باشد باید برای آن راهکارهایی را به کار می‌بستم تا شاید بتواند به من در حل این مشکل کمک کند. چرا شاید حل این

از خواندن کتاب های داستان و برخی کتاب های علمی که پیرامون پرندگان و جانوران است و بیشتر شبیه به دایره المعارف هستند لذت می برم. بنا براین در امانت کتاب هم از مربی ام خانم کریم کمک می گرفتم و هم کتاب را ورق می زدم و با خواندن بخش هایی از کتاب در صورتی که مشتاق به خواندن آن می شدم کتاب را امانت می گرفتم.

من می بایست در ابتدا خودم را با یک برنامه ریزی درست به مطالعه کردن عادت می دادم برای همین تصمیم گرفتم در طول روز یک ساعت مشخص ساعت ۵ عصر را به مدت نیم ساعت برای مطالعه اختصاص دهم و هر روز سر ساعت مشخص خودم را ملزم به خواندن کتاب می کردم و در روزی که در این ساعت کاری برایم پیش می آمد مثل مهمانی و این نیم ساعت را در ساعت دیگری در روز جبران می کردم.

برای حل مشکل عدم تمرکز خود و حواس پرتی ام باید چاره ای می اندیشیدم بنابراین مکانی را برای مطالعه در خانه اختصاص دادم که بدون سرو صدا باشد و چیزی حواسم را پرت نکند و تمام تمرکزم به کتاب و محتوای آن باشد.

تجزیه و تحلیل

تمام روش هایی که برای حل مسئله پیش رویم انجام دادم بسیار در حل مشکل من مفید بود و من کم کم توانستم به نتایج خوب و قابل قبولی برسم بطوری که هم خودم و هم والدین و مربی ام خانم کریم در کانون شاهد تغییرات محسوس من شدند.

انتخاب کتاب ها بر اساس علاقه و گروه سنی ام بسیار کار مفید و سازنده ای بود چرا که

به خواندن کتاب های بالاتر از گروه سنی ام با صفحات و مطالب زیاد و خارج از درک و شناخت من بسیار کسل کننده بودند و حتی من در خواندن بسیاری از کلمات آن دچار مشکل بودم و معنای آن ها را نمی دانستم و این امر سبب می شد تا کتاب را نیمه رها کنم. کار دیگری که به من کمک شایانی کرد رعایت نظم و انضباط در کارهایم بودم و این نظم سبب نظم فکری من شد و تمرکز را بیشتر کرد. خواندن کتاب های کم حجم و مورد علاقه ام بسیار در حل مسئله کمک کرد چرا که هم از خواندن و هم از خواندن مطالب مورد علاقه ام خسته نمیشدم.

مجبور کردن خودم به ساعت مشخصی در روز به مطالعه گرچه در ابتدا سخت بود و زمان برایم به کندی می گذشت اما به مرور اصلا متوجه گذشت زمان نمی شدم و گاهی بیشتر از زمان مشخص شده نیم ساعته کتاب را می خواندم و تا تمام شدن کامل کتاب آن را کنار نمی گذاشتم. هرچقدر بیشتر کتاب می خواندم روخوانی ام قوی تر می شد و خواندن کتاب هم برایم راحت تر و لذت بخش تر بود. خواندن کتاب در جای ساکت و بدون سرو صدا برای من که با کوچکترین صدا حواسم پرت می شد بسیار موثر بود و سبب می شد با تمرکز بیشتری کتاب را بخوانم و متوجه شدم و همین امر سبب لذت بردن بیشترم از خواندن کتاب می شد.

نتیجه گیری

راهکارهایی که من برای حل مسئله خودم انجام دادم بسیار موثر و مفید بودند چرا که حاصل از شناخت دقیق خودم از ضعف ها و علایقم بود بنابراین به راحتی توانستم برای آن برنامه ریزی کنم. تمام راهکارها دست به دست هم دادند تا من بتوانم مشکل نیمه رها کردن خواندن کتاب ها را در خودم به مقدار چشم گیری کاهش دهم. حالاً نه تنها کتاب ها را با علاقه می خواندم مجدداً شروع کردم به امانت گرفتن کتاب هایی که آن ها را بطور کامل نخوانده بودم ولی تحویل کتابخانه کانون دادم و با علاقه دوست داشتم که آن ها را بخوانم چرا که حالا از خواندن کتاب و یاد گرفتن محتوای آن لذت می بردم. خانواده و مربی ام در کانون شاهد بهتر شدن روخوانی ام و همچنین کتاب خواندن من بودند من نه تنها توانسته بودم این مشکل خودم را حل کنم در کلاس ها و کارهای دیگر خود همچون تمرین موسیقی و مرتب کردن اتاقم و تمام کارها و وظایفی که مربی ام در کانون و مادرم در خانه به من می داد موفق تر باشم و آن ها را با تمرکز و تلاش بیشتر انجام و به پایان برسانم.

منابع:

WWW.MEHRSA.ORG

www.matiloos.com

WWW.bahooshak.com

برپایی غرفه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان مازندران در بیست و چهارمین نمایشگاه قرآن کریم استان مازندران

این نمایشگاه با حضور نماینده ولی فقیه در استان و جمعی از مسئولین فرهنگی گشایش یافت. کانون پرورش فکری مازندران نیز با اجرای فعالیت‌های فرهنگی، هنری و ادبی ویژه کودکان و نوجوانان و معرفی ظرفیت‌های کانون به بازدید کنندگان در این نمایشگاه حضور یافته است. نمایشگاه قرآن و عترت در روزهای پایانی ماه مبارک رمضان از ۱۸ تا ۲۱ فرودین ماه با مشارکت موسسات قرآنی مردم پایه و دستگاه‌های فرهنگی برگزار شد.

در راستای توسعه فعالیت‌های فرهنگی: کانون پرورش فکری و کانون مساجد استان مازندران تفاهم نامه امضا کردند

با توجه به توسعه فعالیت‌های فرهنگی و هنری ویژه گروه سنی کودک و نوجوان و غنی سازی اوقات فراغت این گروه سنی، تفاهم نامه‌ای میان حامد فاضلی کبریا، مدیرکل کانون پرورش فکری مازندران و حجت الاسلام محمد ترابیان رییس ستاد

هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد مازندران به امضا رسید. بر اساس این تفاهم‌نامه قرار شد تا از این پس با استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی، هنری، ادبی، دینی و علمی مربیان و مراکز فرهنگی کانون پرورش فکری، فعالیت‌های کانون مساجد در شهرستان‌ها توسعه یابد.

شورای هنرهای نمایشی کانون پرورش فکری مازندران تشکیل شد

واحد آفرینش‌های هنری کانون مازندران به منظور بهره‌گیری از تخصص نیروهای توانمند هنرهای نمایشی در مراکز فرهنگی، هنری و ادبی استان و برنامه‌ریزی دقیق و کاربردی در این زمینه، اقدام به تشکیل شورای هنرهای نمایشی کرد.

برهمن اساس، نخستین نشست تخصصی این شورا با حضور سه نفر از مربیان و مسئولان مراکز؛ محسن عظیمی پویا، سارا نوشیر و سمانه قضائیان با مسئولیت نعیمه خنکدار، کارشناس هنری استان در دفتر آفرینش‌های هنری کانون مازندران برگزار شد.

مربیان کانون پرورش فکری مازندران در یک

دوره آموزشی با اقدام پژوهی آشنا شدند

مربیان و مسئولان کانون پرورش فکری مازندران در یک دوره آموزشی با اقدام پژوهی و پژوهش اعضا آشنا شدند. نشست آموزشی و توجیحی مربیان فرهنگی و مسئولین مراکز با موضوع آموزش کارگهی اقدام پژوهی و کارگاه پژوهش اعضا در دو حوزه شرق استان در ساری و غرب استان مازندران در مرکز آموزش چلوس بصورت مجزا در تاریخ‌های ۳۱ اردیبهشت و ۱ خرداد برگزار گردید.

ویژه برنامه‌های هفته نجوم در کانون پرورش فکری مازندران

مراکز کانون همگام با دیگر گروه‌های نجومی جهان، به منظور ترویج علم نجوم، با انجام فعالیت‌های متعدد علمی، هفته جهانی نجوم را پاس داشتند. در این هفته که از ۲۴ تا ۳۰ اردیبهشت بود، مراکز کانون مازندران به انجام فعالیت‌هایی از قبیل: اجرای فعالیت گنبد آسمان‌نمای بادی سیار در شهرها و روستاها، کارگاه‌های آموزش نجوم، معرفی کتاب، کار دستی، ماکت‌سازی، مسابقه، نمایشگاه محصولات نجومی، رصد عمومی خورشید و ماه، ساخت ساعت خورشیدی، پخش فیلم و تئیمیشن‌های نجوم و هوا فضا و... پرداختند.

در این جلسه برنامه‌های استانی در بخش هنرهای نمایشی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت و برای تولید اثر نمایشی در سطح استان، ایده‌ها و پیشنهادهای اعضای شورا مورد بررسی واقع شد.

دو عضو کانون پرورش فکری مازندران به عنوان برگزیدگان مسابقه هنری و ادبی «دوست فلسطینی من» معرفی شدند

مسابقه «دوست فلسطینی من» با هدف تقویت حس انسان‌دوستی، همدلی و همبستگی با کودکان فلسطینی و اعلام انزجار از جنایت‌های رژیم غاصب صهیونیستی، در دو بخش نقاشی و نامه‌نگاری توسط کانون پرورش فکری کشور برگزار شد.

بر همین اساس، در بخش نامه‌نگاری، فاطمه طالشی از مرکز فرهنگی هنری تنکابن و آیناز جنت علیپور از مرکز فرهنگی هنری کتالم به

عنوان
برگزیده
کشوری
تقدیر
شدند.

رونمایی از کتاب: کوچه‌های کوهستان نوشته سعید عشوریان مسئول مرکز کتالم - تقدیر از گلستان اکبری، همکار پیش‌کسوت و بازنشسته کانون مازندران - تجلیل از میثم متاجی و مژده پاک سرشت از نویسندگان و شاعران حوزه ایثار و شهادت و تجلیل از برترین‌های مسابقه عکاسی رای خانواده من از دیگر برنامه‌های جنبی این گردهم‌آیی بود.

نمایش ۱۲۵ فیلم کودک و نوجوان در مراکز کانون

اعضای مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان سراسر کشور در برنامه‌ای با عنوان «تابستان با سینمای کانون» ۱۲۵ عنوان از فیلم‌های کانون را در خرداد و تابستان امسال به تماشا نشستند

اعضای مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در برنامه‌ای با عنوان «تابستان با سینمای کانون» ۱۲۵ عنوان از

فیلم‌های کانون را در خرداد و تابستان امسال به تماشا می‌نشینند.

گردهم‌آیی مسئولان مراکز کانون پرورش فکری

نخستین گردهم‌آیی مسئولان مراکز فرهنگی هنری کانون مازندران در سال ۱۴۰۳ با حضور مدیرکل، مسئولان این اداره کل و مسئولان مراکز استان در سالن اجتماعات اداره کل برگزار شد.

حامد فاضلی کبیرا، مدیرکل کانون مازندران در این نشست ضمن بیان اهداف و شعار محوری کانون به تشریح انتظارات و برنامه‌های کانون پرداخت. گفتنی است: این گردهم‌آیی که راستای ارایه برنامه‌های راهبردی این اداره کل در سال ۱۴۰۳ و تشریح برنامه یزی استان و مراکز برپا شد، معاونین اداری مالی، فرهنگی و کارشناسان این حوزه، مسئولان روابط عمومی، نظارت و ارزیابی، فناوری و حراست به بیان انتظارات و برنامه‌های خود پرداختند و با مسئولان مراکز صحبت کردند.

در پایان این مراسم با اهدای لوح سپاس از سوی مدیرکل از مسئولان مراکز فرهنگی هنری تقدیر شد.

معاون استاندار مازندران از کانون پرورش فکری بازدید کرد

قاسم عزیز زاده گرجی، معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری مازندران در بازدید از این اداره کل و دیدار با کارکنان آن، وضعیت، طرح‌ها و برنامه‌های این سازمان مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

حامد فاضلی، مدیرکل این کانون ضمن ارایه برنامه‌های پیش روی این اداره کل در حوزه‌های عمرانی و فرهنگی هنری به تشریح برنامه‌ها و طرح‌های پیش روی کانون پرورش فکری مازندران پرداخت.

معاون استاندار مازندران نیز ضمن تاکید بر تقویت فعالیتهای مردم محور در کانون از فعالیتهای میدانی کانون از جمله هنرهای نمایشی، قصه‌گویی و ... سخن گفت و خواستار برگزاری چنین طرح‌هایی از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سطح جامعه شد.

تشریح برنامه‌های تابستانه کانون مازندران در صدا و سیما

همزمان با آغاز کارگاه‌های تابستانه کانون پرورش فکری مازندران، کلاس‌های تابستانه این کانون در صدا و سیما مرکز مازندران تشریح شد.

حامد فاضلی کبریاء، مدیرکل این کانون با حضور در برنامه صواحي صدا و سیما مرکز مازندران و برنامه مردم و مسئولین صدای مرکز مازندران به معرفی کانون و تشریح فعالیتهای این نهاد فرهنگی هنری در حوزه کودک و نوجوان پرداخت.

هم‌زمان با سفر رییس جمهور به مازندران؛ غرفه کانون پرورش فکری مازندران به ارایه خدمات فرهنگی هنری پرداخت

هم‌زمان با سفر رییس جمهور به مازندران؛ غرفه کانون پرورش فکری مازندران به ارایه خدمات فرهنگی هنری در مسیر دیدار با رییس جمهور پرداخت.

در دومین سفر استانی شهید خدمت، آیت الله سید ابراهیم رئیسی، رییس جمهور فقید ایران به دیار علویان ایران و مرکز استان مازندران که با استقبال مردم شریف این شهرستان همراه شد؛ سه غرفه این کانون به ارایه خدمات فرهنگی هنری ویژه کودکان، نوجوانان و خانواده‌ها پرداخت.

در این رویداد، مربیان کانون در این سه غرفه با اجرای فعالیت‌های نقاشی، ساخت کاردستی و اوربگامی، کشیدن پرچم ایران روی دست و صورت بچه‌ها و مردم، پخش نماهنگ‌های شاد و انقلابی و اهدای پرچم ایران به بچه‌ها به ارایه خدمات پرداختند.

قابل ذکر است: در کنار این رویداد میز خدمت این اداره کل با نگارش انتظارات مردم شریف در قالب نامه به رییس جمهور به ارایه خدمات به مراجعه کنندگان پرداختند.

مرحله استانی جشنواره هنرهای نمایشی کودک و نوجوان استان مازندران برگزیدگان خود را شناخت

نوزدهمین جشنواره هنرهای نمایشی کودک و نوجوان به صورت سراسری برگزار شد و مرحله استانی آن در مازندران با معرفی ۲ اثر برگزیده به کار خود پایان بخشید تا برگزیدگان در بخش کشوری به رقابت با سایر منتخبین بپردازند.

تعداد ۱۳۰ اثر از شهرستان‌ها به دبیرخانه جشنواره استانی ارسال شد که پس از طی مراحل بازبینی تعداد ۵ اثر انتخاب شد، این آثار از شهرستان‌های ساری، بهشهر، چالوس، تنکابن و رامسر در جشنواره شرکت کردند که از تعداد آثار منتخب تعداد ۲ اثر برگزیده و به مرحله کشوری راه یافتند.

ویژه برنامه‌های مراکز فرهنگی هنری کانون پرورش فکری مازندران در مسیر راهپیمایی روز قدس

مراکز کانون در مسیر راهپیمایی روز قدس و برپایی ایستگاه فرهنگی هنری به اجرای برنامه‌های تخصصی ویژه کودکان و نوجوانان پرداختند.

نقاشی صورت با موضوع پرچم ایران و فلسطین، قرائت بیانیه عضو کانون در مصلى نماز جمعه، ایستگاه نقاشی و دانش‌آموزانه ادبی برای کودکان غزه، اهدای پرچم و بادبادک به کودکان

شرکت کننده در راهپیمایی، گفتگوی خبری خبرنگاران نوجوان با مسئولان و شرکت کنندگان در راهپیمایی روز قدس و اجرای سرود از جمله فعالیت‌های مربیان و اعضای کانون پرورش فکری در این روز بزرگ بود.

نشست سیر مطالعاتی

نشست سیر مطالعاتی سال با محوریت کتاب انسان و سمبول‌هایش اثر کارل گوستاو یونگ در کانون پرورش فکری مازندران برگزار شد.

در این نشست که به صورت تعاملی با حضور کارشناس آفرینش‌های ادبی کانون مازندران و جمعی از کارشناسان و مربیان کانون پرورش فکری استان مازندران اجرا شد، کتاب انسان و سمبول‌هایش از وجوه مختلف مورد بررسی و گفتگو قرار گرفت.

از سوی استاندار مازندران:

مدیرکل کانون مازندران به عنوان رییس کارگروه کودک و نوجوان هفته دفاع مقدس منصوب شد

و نوجوان آینده ساز ایران اسلامی در قالب برنامه‌های فرهنگی، هنری و ادبی منتقل نماید.

از سوی یوسف نوری، استاندار مازندران، و رییس شورای هماهنگی حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان؛ حامد فاضلی کبریا، مدیرکل کانون پرورش فکری مازندران به عنوان رییس کارگروه کودکان و نوجوانان ستاد بزرگداشت مناسبت‌های هفته دفاع مقدس و مقاومت استان مازندران منصوب شد.

این اداره کل مسئولیت کمیته کودک و نوجوان برنامه‌های کارگروه‌های استانی را عهده دار است و در این کارگروه با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری تلاش می‌نماید تا مفاهیم و ارزش‌های هشت سال دفاع مقدس و مجاهدت‌های شهدا و رزمندگان اسلام را به نسل کودک

رصد هلال ماه شوال در ساری

با همکاری انجمن نجوم این کانون با ستاد استهلال دفتر نماینده محترم مقام معظم رهبری در استان مازندران رصد ماه شوال در یکی از مناطق ساری صورت پذیرفت. در این برنامه که دیگر گروه‌های نجومی نیز حضور داشتند؛ آیت الله محمدی لائینی، نماینده ولی فقیه در استان مازندران با حضور در جمع تیم ستاد استهلال استان و کارشناسان مربوطه به رصد هلال ماه شوال پرداخت.

مربیان کانون پرورش فکری مازندران در یک دوره آموزشی با اقدام پژوهی آشنا شدند

مربیان و مسئولان کانون پرورش فکری مازندران در یک دوره آموزشی با اقدام پژوهی و پژوهش اعضا آشنا شدند.

نشست آموزشی و توجیحی مربیان فرهنگی و مسئولین مراکز با موضوع آموزش کارگامی اقدام پژوهی و کارگاه پژوهش اعضا در دو حوزه شرق استان در ساری و غرب استان مازندران در مرکز آموزش چالوس بصورت مجزا در تاریخ های ۳۱ اردیبهشت و ۱ خرداد برگزار گردید.

ویژه برنامه‌های هفته نجوم در کانون پرورش فکری مازندران

مراکز کانون همگام با دیگر گروه‌های نجومی جهان، به منظور ترویج علم نجوم، با انجام فعالیت‌های متعدد علمی، هفته جهانی نجوم را پاس داشتند. در این هفته که از ۲۴ تا ۳۰ اردیبهشت بود، مراکز کانون مازندران به انجام فعالیت‌هایی از قبیل: کارگاه‌های آموزش نجوم، معرفی کتاب، کاردستی، ماکت‌سازی، مسابقه، نمایشگاه محصولات نجومی، رصد عمومی خورشید و ماه، ساخت ساعت خورشیدی، پخش فیلم و انیمیشن‌های نجوم و هوا فضا پرداختند. اجرای فعالیت گنبد آسمان‌نمای بادی سیار در شهرها و روستاها، اجرای آسمان‌نمای دیجیتال ثابت، برپایی کارگاه‌های نقاشی‌های نجومی و سفال‌گری از دیگر فعالیت‌های مربیان کانون مازندران در هفته گرمی داشت نجوم بود.

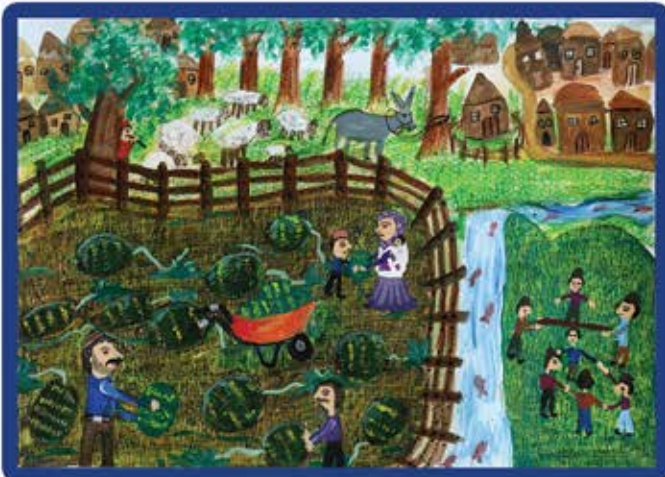

امیر رضا سنجابی اساسی-۱۳ ساله- عضو مرکز پل سفید
مربی: آمنه قاسم تژاد

حنانه نعیمی فر- ۱۰ ساله عضو مرکز بهشهر
مربی: لیلا غلامی

امیر رضا سنجابی اساسی-۱۳ ساله- عضو مرکز
پل سفید- مربی: آمنه قاسم تژاد

درسا برکسب- ۱۲ ساله - عضو مرکز دلگشا
مربی: طیبہ محبوب

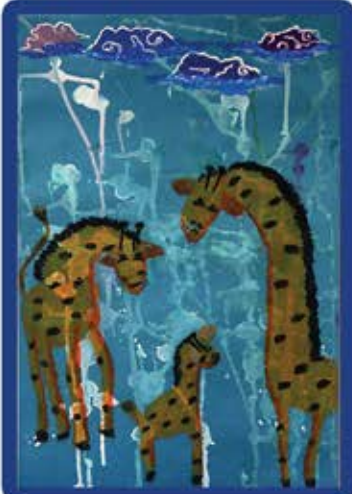
رضا حسن کاویار- ۱۸ ساله- عضو مرکز فریدونکنار
مربی: عابدپور

سپیده
دلارام
حسینی
۱۲ ساله
عضو مرکز
آمل
مربی:
آرزو قناعت

امیررضا
محسنی
۱۱ ساله
عضو مرکز
پلسفید
مربی:
آمنه قاسم
نژاد

صبا قریشی-۱۶ ساله - عضو مرکز
سیمرغ - مربی: نسیم رضایی

محمیا محمدی ۱۱ ساله - عضو مرکز نور
مربی: ژیلنا خاکپور

پندار عابدی - ۱۰ ساله - عضو
مرکز ۳ ساری - مربی: زینب اکبری

رضا وفایی منفرد - ۱۶ ساله - عضو مرکز فریدونکنار
مربی: ابوالفضل عابدپور

شهلا نیکو نیا
مریبه هنری مرکز قائمشهر

سمیه توکل
مریبه مسئول مرکز کلاردشت

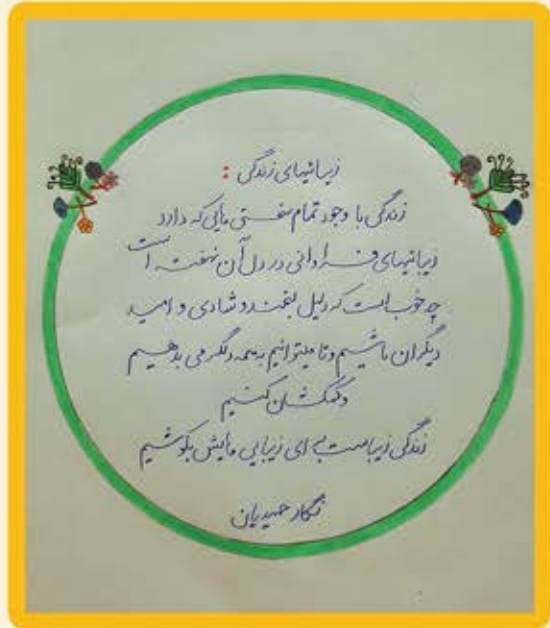
آثار هنری مربیان و اعضای کانون
(خوشنویسی و تذهیب)

ساره اسماعیلی
مریبه خوشنویسی مرکز کتالم

فاخته فرج مشایی - ۱۱ ساله
 عضو مرکز کتالم

نگار حمیدیان - ۱۱ ساله - عضو مرکز قانمشهر
 مربی: شهلا نیکونیا

رضا عابدی
 مسئول روابط عمومی اداره کل کانون مازندران

ژیلا خاکپور
مربی مسئول مرکز فرهنگی هنری نور

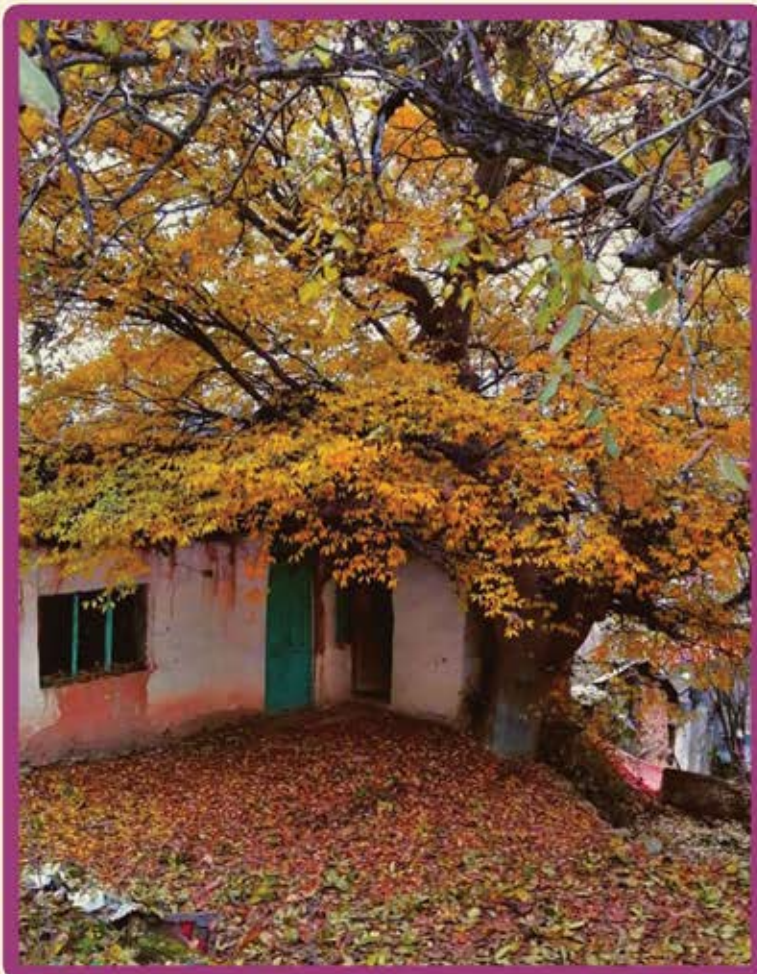
فاطمه کاظمی
مربی هنری مرکز فرهنگی هنری نکا

مصطفی نجفی
مربی کتابخانه سیار روستایی سوادکوه

Lorem ipsum

امیرعلی دمزده- ۱۴ ساله
عضو مرکز محمودآباد
مربی: زهرا تمیری

مهسا مهدی نژاد- ۱۲ ساله
عضو مرکز کیاسر
مربی: صفری خلیل نژاد

نرجش حق شناس
 مربی مسئول مرکز شماره یک ساری

ژیلا خاکپور
 مربی مسئول مرکز نور

فاطمه کاظمی
 مربی هنری مرکز نکا

ابوالفضل یخکشی، عضو نوجوان مرکز بهشهر
صنایع دستی (گلدوزی)
مربی: لیلا غلامی

بچه های پاکدل،
بچه های مهربان؛
چشمه های زندگی،
روشنی های جهان،
غنچه های آرزو
در گلستان امید،
سرخگونه یا سیاه
زردگونه یا سفید،
قلب امروز جهان
زنده از مهر شماست،
چشم فردای جهان
روشن از چهر شماست.

محمود کیانوش

